

Wilhelmus a Brakel

Van de eeuwige verkiezing en de verwerping Gods

Gesproken hebbende van de besluiten Gods in 't algemeen, komen wij tot de besluiten Gods in 't bijzonder, rakende des mensen zaligheid en verdoemenis. Door veelvuldige lasteringen van kwaadaardige mensen, geeft het woord *predestinatie* of voorverordining enige stuit, vooroordeel en afkeer bij mensen van kleine kennis of van veel wrevel; daarom hebben sommigen wel gedacht of het niet beter was, dat men van die verborgenheid niet sprak; maar omdat de Heilige Schrift zo overvloedig daarvan spreekt, en het van zeer grote aangelegenheid is, omdat het een rechte bevatting geeft van de gehele weg der zaligheid, en de fontein is van vertroosting en zuivere heiligmaking, zo moet niets achtergehouden, maar de gehele raad Gods verkondigd worden, en een ieder moet trachten deze leer wel te verstaan en wel te gebruiken.

II. De Schrift spreekt van verkiezing in verscheiden opzichten.

- (1) De Heere Jezus Christus wordt genoemd *de Uitverkorene*, Jes. 42:1. *Welke voorgekend is geweest vóór de grondlegging der wereld*, 1 Petrus 1:20, om te zijn de Borg en de Zaligmaker van de uitverkorenen.
- (2) De heilige engelen zijn verkoren tot een eeuwige en bestendige staat en zaligheid, doch niet in Christus, noch als Middelaar aangemerkt, omdat er in geen zonde was, noch zou zijn, noch ook als hun Hoofd, om hen te bewaren en in hun staat te bevestigen, omdat de Schrift daarvan nooit gewag maakt. De Heere Jezus is gegeven tot behoud van mensen, en niet van engelen; maar als God en mens is Christus verheven boven de engelen, die Hem aanbidden, en die Hij als Heere gebruikt naar Zijn wil tot nut van de uitverkorenen. Deze heilige engelen heeft God uitverkoren, waarom zij uitverkorenen genoemd worden, 1 Tim. 5:21; in tegenstelling van andere engelen, die gezondigd hebben, hun beginsel niet hebben gehouden, en hun woonplaats hebben verlaten, en daarom eeuwig verdoemd zijn, 2 Petrus 2:4. Judas 1:6 Matth. 25:41.
- (3) Sommige mensen zijn verkoren tot enig ambt, 't zij in de Staat, gelijk Saul tot Koning, 1 Sam. 10:24. *Ziet gij, wie de HEERE verkoren heeft?* Zo van de verwerping, 1 Sam. 16:17. *Ik heb hem verworpen.* 't Zij in de kerk, zo was Judas mede tot een apostel verkoren. Joh. 6:70. *Heb Ik niet u twaalf uitverkoren? En één uit u is een duivel.*
- (4) Van deze verkiezing spreken wij hier niet, maar van de verkiezing van sommige mensen tot zaligheid in tegenstelling van anderen, die van God verworpen zijn.

III. De verkiezing wordt met verscheiden woorden uitgedrukt, als:

1. Proörismos, **voorverordinerings**, in 't Latijn Praedestinatio. Dit woord betekent bestelling over een zaak te doen, eer ze is, of geschiedt, om ze tot zo'n einde te brengen. Hand. 4:28. *Om te doen al wat uw hand en uw raad, proóórise, tevoren bepaald (tevoren verordineerd) had, dat geschieden zou.* Zie dit ook: 1 Kor. 2:7. *Welke verborgenheid God tevoren verordineerd heeft tot heerlijkheid van ons, eer de wereld was. Dit woord wordt gebruikt van de stelling van de mensen tot zaligheid, en tot de middelen, waardoor zij die verkrijgen. Efése 1:11, 5. Wij die tevoren verordineerd waren. Die ons tevoren verordineerd heeft tot aanneming tot kinderen. Rom. 3:29, 30. Die heeft Hij ook tevoren verordineerd het beeld zijns Zoons gelijkvormig te zijn. En die Hij tevoren verordineerd heeft, deze heeft Hij ook geroepen.*

Dit woord betekent niet alleen de verkiezing, maar ook de verwerping; gelijk te zien is in zulke plaatsen, in welke het gebruikt wordt van Herodes, Pilatus en Judas. Hand. 4:28. Lukas 22:22. *De Zoon des mensen gaat wel heen, gelijk besloten is; doch wee die mens, door welke Hij verraden wordt!*

2. Prognoosis, **voorkennis**. Dit woord betekent niet een blote voorwetenschap, waardoor God alle dingen en ook het einde des mensen voorziet, Hand. 15:18. *Gode zijn al Zijn werken van eeuwigheid bekend;* maar het betekent een voorkennis in liefde en genoeg. Zo wordt Christus de Uitverkorene Gods gezegd voorgekend te zijn geweest voor de grondlegging van de wereld, 1 Petrus 1:20. Zo kent de Heere de weg der rechtvaardigen, Psalm 1:6. *Zo kent de Heere degenen, die de Zijnen zijn,* 2 Tim. 2:19. Zo worden de gelovigen genoemd uitverkorenen naar de voorkennis Gods des Vaders, 1 Petrus 1:2. En het betekent de verkiezing zelf: Rom. 11:2. *God heeft Zijn volk niet verstoten, 't welk Hij tevoren gekend heeft. Rom. 8:29. Die Hij tevoren gekend heeft, die heeft Hij ook tevoren verordineerd.*

Deze voorkennis wordt gesteld tegen *niet gekend*, dat is, verworpen te hebben. Matth. 7:23. *Ik heb u nooit gekend. Matth. 25:12. Ik ken u niet.*

3. Prothesis, **voornemen**. Dit woord betekent niet een krachteloze wens, maar een vast, onveranderlijk en onverbrekkelijk besluit. Het wordt gebruikt van de verkiezing van de Heere Jezus tot een Borg. Rom. 3:25. *Welke God voorgesteld heeft tot een verzoening.* Zo wordt het ook gebruikt van de uitverkorenen: zo ten opzichte van de middelen, waardoor zij tot de zaligheid gebracht worden. Rom. 8:28. *Degenen, die naar Zijn voornemen geroepen zijn;* als ten opzichte van het einde. Rom. 9:11. *Opdat het voornemen Gods, dat naar de verkiezing is. Efése 1:11. Wij, die tevoren verordineerd waren naar het voornemen desgenen, die alle dingen werkt naar de raad van Zijn wil.*

4. Eklogēe, **verkiezing**. Hoewel het ook van andere zaken gebruikt wordt, zo betekent het ook dikwijls het stellen tot zaligheid, en tot de middelen, waardoor zij de zaligheid deelachtig worden. Rom. 9:11. *Het voornemen Gods, dat naar de verkiezing is. Rom. 11:5. Een overblijfsel naar de verkiezing van de genade. 1 Thess. 1:4. Wetende uw verkiezing van God.* In dit opzicht worden de gelovigen *uitverkorenen* genoemd. Matth. 22:14. *Weinige uitverkorenen. Rom. 8:33. Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? Ja, zelf worden ze de verkiezing genoemd. Rom. 11:27. De uitverkorenen (Grieks: verkiezing) hebben het verkregen.*

Deze, die God uitverkoren heeft tot het einde, heeft Hij ook verkoren tot de middelen, 't welk ook door *verkiezen* wordt uitgedrukt. Joh. 15:16, 19. *Gij hebt Mij niet uitverkoren, maar Ik heb u uitverkoren, en Ik heb u gesteld, dat gij zoudt heengaan, en vrucht dragen. Ik heb u uit de wereld uitverkoren.*

IV. Van het woord gaan wij over tot de zaak; deze zullen wij in een **beschrijving** voorstellen, en die van stuk tot stuk verklaren.

De Predestinatie of voorverordining is een eeuwig, vrijwillig en onveranderlijk besluit Gods, om tot verheerlijking van zijn vrije genade enige mensen te scheppen, onder de zonde te besluiten en door Christus tot de zaligheid te brengen, en om tot verheerlijking van zijn rechtvaardigheid anderen te scheppen, in zonde te laten komen, en om de zonde te verdoemen.

V. De voorverordining is een besluit Gods. Al wat wij in het vorige hoofdstuk van de besluiten Gods in 't algemeen gezegd hebben, moet ook tot dit bijzondere gebracht worden, namelijk, dat het is eeuwig, vrijwillig, wijs, absoluut onveranderlijk.

Oorzaak

De oorzaak is God. Rom. 8:30. *Die Hij tevoren verordineerd heeft.* Eféze 1:5. *Die ons tevoren verordineerd heeft.* God is algenoegzaam in en voor Zichzelf, Hij had geen noodzaak schepselen te maken; maar 't is alleen zijn goedheid, dat Hij schepselen van zijn goedheid wil deelachtig maken, ja, dat Hij engelen en mensen begaafd heeft met verstand en wil, niet alleen om in zichzelf genoeglijk en vermakelijk te zijn, maar hun zaligheid te hebben in de gemeenschap met God, en in het gezicht en erkentenis van Gods volmaaktheden; welzalig is hij, die God daartoe heeft verkoren!

Doel

Het einde, 't welk God in de voorverordining beoogde, is de verheerlijking van Hem in Zijn genade en barmhartigheid, en in zijn rechtvaardigheid. Niet alsof Gode daardoor iets toegebracht werd tot Zijn heerlijkheid; maar opdat engelen en mensen in het gezicht en in erkentenis van die, zaligheid zouden hebben. Zelfs onder de mensen doet een wijs man niets dan tot een zeker einde; een bouwmeester zal niet eerst stenen, hout en allerlei bouwstoffen zonder einde en oogmerk bij elkaar halen en daarna besluiten, wat hij ermee doen zal; maar hij beoogt eerst een huis te maken, en om dat oogmerk te bekomen, zo brengt hij het als middelen bij elkaar, wat daartoe dient; daaruit is de vaste regel, het uiterste einde is eerst in de beoging en laatst in de uitvoering. Dit heeft veel meer plaats in de alleenwijze God. Zou die eerst besluiten mensen te scheppen en die onder de zonde te besluiten, zonder verder oogmerk, en daarna besluiten, wat Hij met die mensen doen wilde? Neen. Hij besluit eerst het einde, nl. de verheerlijking van Zijn genade en rechtvaardigheid, en tot dat einde besluit God de middelen om dat einde te bekomen, welke zijn mensen te scheppen en onder de zonde te besluiten. Dit wordt duidelijk in de Schriftuur uitgedrukt. Rom. 9:22, 23. *En of God, willende zijn toorn bewijzen, en Zijn macht bekend maken, met veel lankmoedigheid verdragen heeft de vaten des toorns, tot het verderf toebereid; En opdat Hij zou bekendmaken de rijkdom van Zijn heerlijkheid over de vaten der barmhartigheid, die Hij tevoren bereid heeft tot heerlijkheid.* Hier stelt de apostel nadrukkelijk voor 't oogmerk Gods, 't welk is de bewijzing van zijn toorn en van de rijkdom van Zijn heerlijkheid; en daarop stelt hij voor de middelen tot bekoming van het einde, namelijk, de vaten des toorns tot het verderf toebereid, en de vaten der barmhartigheid tot heerlijkheid voorbereid.

Van de verkiezing

VI. Zoals God doet in de tijd, zo heeft Hij het van eeuwigheid besloten te doen; in de tijd verkiest God sommigen tot zaligheid uit de verdorven massa van het menselijke geslacht, en brengt ze tot Christus hun Borg, en maakt hen door Hem zalig; dus heeft Hij het van eeuwigheid besloten zo te doen; doch als middelen om zijn oogmerk, de verheerlijking van zijn barmhartigheid en rechtvaardigheid te bekomen, dat was het einde; daartoe besloot God mensen zalig te maken, en daartoe hen te scheppen, onder de zonde te besluiten, en door Christus te verlossen. Zodat, als wij de voorverordining in haar geheel nemen, insluitende en einde en middelen, waardoor het einde uitgevoerd wordt, zo komt én zonde én Christus daarin mede te pas. En ook al bevatten wij het ene en het andere op zichzelf, en het ene na het andere, zo weten wij, dat God alles met een enkele daad besluit, en alles insluit; maar ten opzichte van de orde van de zaken worden einde en middelen onderscheiden.

Van de verwerping

Zo heeft God ook besloten verheerlijkt te worden in zijn rechtvaardigheid, en om dat einde te bekomen, heeft Hij besloten mensen te scheppen, toe te laten dat ze door hun eigen schuld zouden zondigen, en in rechtvaardigheid hen om de zonden te verdoemen. God heeft de ene mens niet geschapen tot zaligheid en de andere mens tot de verdoemenis; maar Hij heeft het gehele menselijke geslacht volmaakt heilig geschapen, en alzo ten opzichte van het einde van de zaak tot de zaligheid: Ik zeg, ten opzichte van het einde van de zaak; de heilige staat had tot zijn einde de zaligheid, die zou alle mensen tot de zaligheid geleid hebben, zo de mens in die staat gebleven ware.

Het einde van de zaak of des werks moet men niet vermengen met het einde van de Werker; want God had in de schepping de beoging niet om alle mensen zalig te maken; want dan zouden ze ook allen tot de zaligheid komen, omdat Gods raad bestaat, en Hij altijd zijn einde bekamt. God verhindert niemand tot de zaligheid te komen; maar de mens zelf sluit zich uit, doordien hij vrijwillig zondigt.

De verkiezing van sommigen tot de zaligheid schaadt de anderen niet. *De verwerping is de oorzaak niet, dat iemand zondigt, maar hij zelf, noch dat iemand verdoemd wordt, maar de zonde.* 't Is waar, die niet verkoren is, die zal niet zalig worden; maar 't is ook waar, dat niemand dan zondaren verdoemd zullen worden. Dat is ook waar, dat als iemand zich bekeert, in Christus gelooft, en heilig leeft, dat die niet verdoemd, maar zalig zal worden; dat het des mensen eigen schuld is, als hij dat niet doet, en dat het Gods vrije genade is, als Hij iemand bekeert, tot Christus brengt en heiligt.

Een laster beantwoord

Hieruit blijkt dat het een vuile laster is te zeggen, dat de kerk leert, dat de ene mens tot de zaligheid, en de andere mens tot de verdoemenis is geschapen; en dat ene mens, hij doe ook zoveel goed als iemand zou mogen doen, dat hij evenwel verdoemd zal worden, en dat een ander, hij doe ook zoveel kwaad als iemand doen kan, dat hij evenwel zalig zal worden. Verre zij van de Almachtige onrecht! 't Is een enkele goedheid en heiligheid, dat Hij besloten heeft Zijn genade en rechtvaardigheid aan mensen bekend te maken. 't Is enkel heiligheid, mensen door Christus te verlossen en door de weg van heiligheid tot de zaligheid te brengen. 't Is enkel heiligheid, mensen, die door hun eigen schuld zondigen, in de zonde te laten liggen, en om de zonde te verdoemen. Dat iemand Godzalig en gelovig wordt, is niet des bozen mensen werk, die wil niets dan kwaad doen; maar 't is een genadewerk Gods, 't welk God alleen aan de uitverkorenen doet.

Is van eeuwigheid vrijwillig

VII. De voorverordining is:

- (a) van eeuwigheid, vóór de grondlegging van de wereld. Rom. 8:30. *Die Hij tevoren verordineerd heeft.* Eféze 1:4.
- (b) Vrijwillig. God werd niet genoodzaakt door iets van buiten of van binnen, mensen tot hun einde te verordineren, maar 't was enkel zijn welbehagen. Matth. 9:22. *Alzo is geweest het welbehagen voor U.* En dat God deze verordineert door Christus tot de zaligheid te brengen, en genen om de zonden te verdoemen, is mede enkel en alleen zijn vrijheid. Rom. 9:21. *Of heeft de pottenbakker geen macht over het leem, om uit dezelfde klomp te maken, het ene, een vat ter ere, en het andere ter onere?*
- (c) Wijs, ververordende de gepaste middelen om dat einde uit te voeren. Rom. 11:33. O diepte des rijkdoms, beide van de wijsheid en van de kennis Gods! Dit roept de apostel uit over de voorverordining van welke hij in dit hoofdstuk gesproken had.
- (d) Onafhankelijk, absoluut, zonder enige voorwaarde. God voert dit besluit uit door middelen, doch de middelen zijn de voorwaarde niet, het besluit hangt van de middelen niet af, het wordt niet vast of los gemaakt door de middelen, maar God Zelf bestuurt de middelen tot zijn vast, onveranderlijk en onwrikbaar voornemen, en dat voornemen heeft Hij uit Zichzelf gemaakt, naar zijn welbehagen, waarnaar zich alle middelen moeten schikken. Rom. 9:11-13. *Als de kinderen nog niet geboren waren, noch iets goeds of kwaads gedaan hadden, opdat het voornemen Gods, dat naar de verkiezing is, vast bleve, niet uit de werken, maar uit de roepende: zo werd tot haar gezegd: de meerdere zal de mindere dienen. Gelijk geschreven is: Jakob heb Ik liefgehad, en Ezau heb ik gehaat.*
- (e) Onveranderlijk. Omdat het voornemen Gods van eeuwigheid genomen is, niet op enige voorwaarde van goedheid of kwaadheid des mensen, maar alleen naar het welbehagen Gods, zo is het onmogelijk dat het veranderen zou; want God Zelf is onveranderlijk, is wijs, almachtig. Daarom, Rom. 8:30, *Die Hij tevoren verordineerd heeft ... deze heeft Hij ook verheerlijkt.* Rom. 9:21-23.

Bestaat in verkiezing en verwerping

VIII. De voorverordining heeft twee delen, namelijk, de verkiezing en de verwerping, gelijk blijkt uit zulke plaatsen, in welke zij beide worden samengevoegd. Rom. 9:22, 23. *Vaten des toorns tot het verderf toebereid. Vaten der barmhartigheid, die Hij tevoren bereid heeft tot heerlijkheid.* Rom. 11:7. *De uitverkorenen hebben het verkregen, en de anderen zijn verhard geworden.* 1 Thess. 5:9. *God heeft ons niet gesteld tot toorn, maar tot verkrijging van de zaligheid.*

IX. De verkiezing wordt door verscheiden woorden uitgedrukt.

1. Als voornemen, voorkennis, voorverordining. Rom. 8:28, 29. *Die naar Zijn voornemen geroepen zijn. Die Hij tevoren gekend heeft, die heeft Hij ook tevoren verordineerd.*
2. Verordining ten eeuwigen leven. Hand. 13:48. *Daar geloofden zo velen als er geordineerd waren tot het eeuwige leven.*
3. Inschrijving in het boek des levens. Lukas 10:20. *Verblijdt u veel meer dat uw namen geschreven zijn in de hemelen.*
4. Stelling tot zaligheid, 1 Thess. 5:9.
5. Verkiezing, Eféze 1:4 *Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem, vóór de grondlegging der wereld.*

Beschrijving

X. *De verkiezing is een voorverordining Gods, door welke God van eeuwigheid vast en onveranderlijk besloten heeft enige bijzondere mensen als met naam, zonder enig voorgezien geloof of goede werken, uit zijn enkel vrij welbehagen, te brengen tot de eeuwige zaligheid, tot prijs van de heerlijkheid van Zijn genade.*

XI. (a) De verkiezing is een werk Gods. De eeuwige God, die Zichzelf algenoegzaam is, heeft het behaagd zijn goedheid mede te delen, en heeft daartoe enige mensen uitverkoren. Hij heeft ons uitverkoren, Efése 1:3. Hij heeft ons gesteld tot verkrijging van de zaligheid, 1 Thess. 5:9. Daarom worden zij *Zijn uitverkorenen* genoemd, Lukas 18:7. God komt hier niet voor als Rechter, oordelende over de daden des mensen, en daarop rechtvaardigende of verdoemende, maar als soeverein Heere, met het zijn handelende naar zijn welgevallen, deze verkiezende, gene verwerpende.

Van eeuwigheid

(b) De verkiezing is geschied van eeuwigheid. God verkiest in de tijd enige door de krachtadige roeping, de mens uit de staat van de natuur overbrengende in de staat van de genade. Joh. 15:16. *Ik heb u uitverkoren, en Ik heb u gesteld, dat gij zoudt heengaan en vrucht dragen.* Maar deze verkiezende roeping vloeit uit een eeuwig voornemen. Rom. 8:28. Zodat het besluit van de verkiezing niet genomen wordt in de tijd, als de mens daar nu is, gelooft en Godzalig leeft; maar het is geschied, eer de mens iets goeds gedaan heeft. Rom. 9:11. Van eeuwigheid voor de grondlegging van de wereld. Efése 1:4. Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem, vóór de grondlegging der wereld, opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde. Efése 3:11. *Naar 't eeuwig voornemen, dat Hij gemaakt heeft in Christus.* 2 Tim. 1:9. *Naar zijn eigen voornemen en genade, die ons gegeven is in Christus Jezus voor de tijden der eeuwen.*

Gaat over mensen in 't bijzonder

(c) De verkiezing gaat over enige mensen: God heeft een onderscheid gemaakt tussen mensen en mensen. Matth. 20:16. *Velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren.* Rom. 11:7. De uitverkorenen, de anderen. De uitverkorenen zijn bijzondere mensen, met namen die en die, in tegenstelling van anderen, die en die niet. God heeft geen kwaliteiten of hoedanigheden verkoren, niet zodanigen, dusdanigen, niet gelovigen, Godzaligen, maar dié en dié met namen. Rom. 8:29, 30. *Die Hij tevoren ... deze heeft Hij ook geroepen.* 2 Tim. 2:19. De Heere kent degenen die de zijnen zijn. Filip. 4:3. *Welker namen zijn in het boek des levens.*

Geen voorgezien geloof

(d) De verkiezing is niet geschied om Christus' verdiensten, om voorgezien geloof, noch om voorgeziena goede werken, dat zijn vruchten uit de verkiezing vloeiende, maar geen oorzaken van de verkiezing, zij gaan niet voor, maar volgen deze; niets noodzaakt God; niets dat in de mens zou zijn, of van denzelfen gedaan zou worden, heeft God bewogen, iemand te verkiezen; maar het is niet dan vrijheid, niet dan welbehagen van God. Efése 1:9, 5. *Naar zijn welbehagen, dat Hij voorgenomen had in Zichzelf. Die ons tevoren verordineerd heeft tot aanneming tot kinderen, door Jezus Christus in Zichzelf, naar het welbehagen van Zijn wil.*

Dit alleen is de fontein van de verkiezing, doch in de uitvoering gebruikt God middelen. God laat toe, dat het menselijk geslacht onder de zonde en strafwaardigheid komt, en in de tijd trekt God zijn uitverkorenen uit die staat, en bewijst hun Zijn genade; te dien opzichte wordt de

verkiezing genoemd: *een verkiezing der genade*. Rom. 11:5, 6. *Alzo is er dan ook in deze tegenwoordige tijd een overblijfsel geworden, naar de verkiezing der genade. En indien het door genade is, zo is het niet meer uit de werken.*

Omdat God enige uitverkoren heeft, daarom schenkt Hij hun Christus, om hen op een Gode betamelijke wijze tot God en de zaligheid te brengen. Joh. 17:6. *Zij waren Uwe, en Gij hebt Mij dezelve gegeven.* In dit opzicht is de verkiezing geschied in Christus. Eféze 1:4, 5, 6. *Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem. Verordineerd heeft tot aanneming tot kinderen, door Jezus Christus. Begenadigd heeft in de Geliefde.*

De verkiezing vloeit niet uit enig voorgezien geloof of goede werken; maar die beide vloeien uit de verkiezing, als middelen om de uitverkorenen tot de hun verordineerde zaligheid te brengen. Zie dit van het geloof. Hand. 13:48. *Daar geloofden zovelen, als er geordineerd waren tot het eeuwige leven.* Daarom wordt het geloof genoemd het geloof van de uitverkorenen. Titus 1:1. Zie het gezegde van de goede werken. Eféze 1:4. Hij heeft ons uitverkoren, niet omdat wij zo waren, of omdat God ons zo aanzag, maar opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde. *Die Hij tevoren gekend heeft, die heeft Hij ook tevoren verordineerd het beeld zijns Zoons gelijkvormig te zijn, deze heeft Hij geroepen, gerechtvaardigd, verheerlijkt.* Rom. 8:29, 30.

Is onveranderlijk

(e) De verkiezing is onveranderlijk. De mens zal dit besluit niet veranderen, omdat de verkiezing niet geschied is op enige voorwaarde, en omdat God Zelf in de uitverkorenen werkt 't geen Hem welbehagelijk is, om hen daardoor tot de, zaligheid te leiden. God Zelf zal uit Zichzelf dit besluit niet veranderen, omdat bij de Heere geen verandering is of schaduw van omkering, Jak 1:17. Des Heeren wijsheid en almachtigheid doet Zijn raad bestaan; daarom spreekt de Schrift van de onveranderlijkheid zijns raads, Hebr. 6:17. *Opdat het voornemen Gods, dat naar de verkiezing is vast bleef.* Rom. 9:11. *Het vaste fundament Gods staat.* 2 Tim. 2:19. *Die Hij tevoren verordineerd heeft, die heeft Hij ook verheerlijkt.* Rom. 8:30.

Tot verheerlijking van God

(f) Het einde van de verkiezing is de verheerlijking van God, niet om Hem heerlijkheid toe te brengen, want Hij is volmaakt; maar om al Zijn heerlijke volmaaktheden, die zich in het werk van de verlossing opdoen, te openbaren aan engelen en mensen, opdat die in de beschouwing daarvan zaligheid zouden hebben, en dat alles tot Hem als het einde, waarin alles eindigt, te brengen, met Hem te loven, te prijzen, en Hem zo eer en heerlijkheid te geven. 't Einde is om verheerlijkt te worden in zijn heiligen, en wonderbaar te worden in allen, die geloven. 2 Thess. 1:10. 't Is tot prijs van de heerlijkheid van Zijn genade. Eféze 1:6. Hierover roept de apostel uit: *Uit Hem en door Hem, en tot Hem zijn alle dingen. Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid. Amen.* Rom. 11:36.

Verwerping

Verscheiden benamingen

XII. Het andere deel van de voorverordining is de verwerping, welke met verscheiden woorden wordt uitgedrukt, als

1. Verwerpen. Jes. 41:9. *U heb Ik uitverkoren, en heb u niet verworpen.*
2. *Toebereiding tot het verderf.* Rom. 9:22.
3. Stellen tot toorn. 1 Thess. 5:6.
4. Tot een oordeel opgeschreven te zijn. Judas 1:4.
5. Niet geschreven te zijn in het boek des levens, Openb. 13:8.

Uit deze teksten wordt meteen bewezen, dat er een verwerping is.

Beschrijving

XIII. *De verwerping is een voorverordining van sommige bijzondere mensen, als met Naam tot het eeuwige verderf, uit enkel vrij welbehagen, tot betoning van Gods rechtvaardigheid in hen om hun zonden te straffen.*

Gaat over bijzondere personen

XIV. (a) Gelijk de verkiezing gaat over bijzondere personen, gelijk getoond is, en nog verder getoond zal worden, zo ook de verwerping; Want hun namen zijn niet geschreven in het boek des levens. Openb. 17:8. Christus zegt tot de bijzondere personen: gij zijt niet van Mijn schapen. Joh. 10:26. Zij worden uitgedrukt met het relatieve woord *die*, Judas 1:4. *Sommige mensen, die eertijds tot ditzelfde oordeel tevoren opgeschreven zijn.* Daarom worden ook sommigen met name genoemd. Ezau, Rom. 9:13. Farao, Rom. 9:17. Judas Iskarioth, Hand. 1:25.

Deze verworpenen zijn in getal onbedenklijk te boven gaande het getal van de uitverkorenen, welke in tegenstelling van deze, ja zelfs van de geroepenen, *weinigen* genoemd worden. Matth. 20:16.

Uit vrij welbehagen

(b) De verwerping vloeit enkel uit het welbehagen Gods. Hun goddeloosheid is wel de oorzaak van hun verdoemenis, maar zij is de oorzaak niet die God bewogen heeft om een besluit tot verheerlijking van zijn rechtvaardigheid, in hen te verwerpen te nemen; 't is enkel het welbehagen van God, die recht en macht heeft met het Zijne te doen wat Hij wil, en niemand mag zeggen: *Waarom hebt Gij mij also gemaakt?* Rom. 9:20. Naar zijn welbehagen verbergt God de weg der zaligheid. Matth. 11:25, 26. *Hij ontfermt Zich diens Hij wil, en verhardt die Hij wil.* Rom. 9:18.

Het voornemen is vast. *Eer de kinderen iets goeds of kwaads gedaan hadden.* Rom. 9:11. 't Is dan Gods vrijheid en welbehagen zijn rechtvaardigheid zowel te bewijzen aan dezen, als Zijn genade aan anderen. Rom. 9:22, 23. God zal Zijn heiligheid en rechtvaardigheid wel beschermen; de gelovigen weten dat God recht is, en al Zijn handelingen rechtvaardig. Die hier met God twisten wil, doe het.

Tot eer van Gods rechtvaardigheid

(c) Gelijk de vrijheid Gods zich vertoont in het nemen van zo'n besluit, zo is het einde de betoning van Gods rechtvaardigheid, zich openbarende in de uitvoering daarvan. Hij, die het einde besluit, besluit meteen de middelen tot het einde. God heeft niet besloten die en die te verdoemen anders dan om de zonde. God laat toe, dat zij door hun eigen schuld van God afvallen, en zich slaven van de zonde maken; zij, nu gezondigd hebbende, zo zijn zij gekomen onder de vloek, die op de zonde bedreigd was. Daar God sommigen van de zonde en de vloek verlost door de Borg Jezus Christus, daar laat Hij dezen liggen; daaruit komt dan voort, dat ze niet naar God horen, en in Hem geloven. Joh. 8:47. *Daarom hoort gij niet, omdat gij uit God niet zijt.* Joh. 10:26. *Gij gelooft niet, want gij zijt niet van mijn schapen.* Om de zonde straft God hen als een rechtvaardig Rechter, in de dag des toorns en van de openbaring van het rechtvaardig oordeel van God. Rom. 2:5. Dus bewijst God zijn toorn over de vaten des toorns tot het verderf toebereid. Rom. 9:22.

XV. Dusverre hebben wij deze zaak verklaard. Deze leer heeft veel bestrijders, als Roomsens, hoewel niet alle, Remonstranten, Luthersens, en anderen.

Het gevoelen van Remonstranten

De Remonstranten zijn in het begin van de voorgaande eeuw opgestaan; door de Synode-Nationaal, dat de Naam wel dragen mag van een Synode-Generaal, gehouden te Dordrecht in de jaren 1618 en 1619, veroordeeld, en daarop uit de Gereformeerde kerk geworpen.

- Deze stellen allereerst een algemeen en onbepaald besluit om de gelovigen en in goede werken volhardenden zalig te maken en alle godlozen te verdoemen; dit noemen ze de voorgaande wil Gods.
- Ten tweede zeggen ze, dat God door een algemene mensenzelfde Jezus Christus tot een Zaligmaker voor alle mensen en ieder in het bijzonder verordineerd heeft, en dat God, - in aanmerking van de algemene voldoening van Christus, in aanmerking van het geloof en de volharding in goede werken, 't welk zij zeggen in de macht van des mensen vrije wil te zijn, 't welk God door een middelkennis voorziet, wat ieder doen of niet doen zal, - dat God, zeggen ze, daardoor bewogen is geworden te besluiten de zodanigen zalig te maken, en door de voorgeziede ongelovigheid, godloosheid en afval ten einde toe, bewogen is geworden te besluiten de zodanigen te verdoemen; en dat niemand, omdat hij niet weet of hij volhardend zal, ofschoon hij nu gelovig en Godzalig is, verzekerd kan zijn van zijn zaligheid.

Roomsen

De Roomsen zijn over dit stuk niet eens, maar strijden heftig tegen elkaar; sommigen zijn in dit stuk bijna rechtzinnig, anderen zijn 't eens met de Remonstranten. Eerst was de strijd tussen de Franciscanen en Dominicanen, daarna tussen de Jezuïeten en Jansenisten; deze zijn voor de verkiezing uit genade, genen drijven de verkiezing uit de werken; dezen zijn wederom verschillend, de een wil, dat de verkiezing tot de genade is uit enkele genade, maar tot de heerlijkheid uit de werken, de ander wil dat het beide is uit de werken.

Luthersens.

De Luthersens houden zich niet stipt aan het gevoelen van Luther, die in dat stuk zuiver was, hoewel hij al te ruwe uitdrukkingen gebruikte; maar zij, de een verder dan de ander, wijken van hem af. Zij stellen twee besluiten.

- Het eerste is bij hen de verkiezing van Christus tot een algemene Zaligmaker van het gehele menselijke geslacht, en zo stellen ze een verkiezing van alle mensen, om ze allen door Christus te verlossen, genoegzame middelen tot de zaligheid te geven, hen tot Christus roepende, en om ze zalig te maken onder voorwaarde van geloof en bekering; zodat ze allen zalig zouden kunnen worden, indien zij wilden geloven in Christus en zich bekeren; doch dat het merendeel van de mensen die aanbidding verwerpt en daardoor verloren gaat.
- Hierbij stellen ze nog een ander besluit van verkiezing, namelijk, dat God van eeuwigheid uit zijn vrije genade enige bijzondere mensen als met Naam tot de zaligheid heeft uitverkoren in Christus, als het fundament van verkiezing, welke als Borg voor hen zou betalen, en de zaligheid verwerven; doch anderen willen alsmede naar het voorgezien geloof, 't zij als een bewegende oorzaak, of als een middel, gelijk in de rechtvaardigmaking; en verder, dat de uitverkorenen, nu geboren zijnde, dood zijn in zonden en misdaden, en geheel geen krachten hebben om zich te bekeren en in Christus te geloven, maar dat God volgens het besluit van de verkiezing hen ieder op zijn tijd bekeert, het geloof geeft, en hen tot de zaligheid bewaart, zodat de uitverkorenen, hoewel zij na de wedergeboorte wederom geheel kunnen afvallen, en wederom dood worden in zonden en misdaden, nochtans niet eindelijk, dat is, tot de einde toe kunnen afvallen, omdat God, volgens zijn eeuwig en onveranderlijk besluit hen voor hun dood wederom in het geloof en de wedergeboorte herstelt, zodat een uitverkorene, wedergeboren zijnde, verzekerd kan zijn van zijn zaligheid.

Amyraldus

Amyraldus, en die het na hem met hem houden, beweren een middelweg uitgevonden te hebben, om de aanstotelijkheid van de ware leer weg te nemen. Zij stellen twee besluiten.

- Een algemeen, waardoor God Zich over het gehele menselijke geslacht ontfermende, besloten heeft Christus in de wereld te zenden, opdat die door zijn voldoening de vergeving van de zonden en eeuwige zaligheid voor alle mensen verwerven zou onder die voorwaarde van in Hem te geloven, en zulke zaligheid niet te versmaden, zodat God in enig opzicht de zaligheid van alle mensen wilde, en dat ieder mens zou kunnen zalig worden, zo hij maar wilde.
- Hierbij voegen ze een bijzonder besluit, waardoor God uit enkele vrije genade enige bijzondere personen als met Naam heeft uitverkoren tot de zaligheid, tot welke Hij hen ook zeker brengt, Hij zelf hun, die van nature niets kunnen, geloof en bekering gevende, en door zijn kracht hen daarin bewarende, waaruit dan een wedergeborene verzekerd kan zijn van zijn zaligheid.

In het eerste komen ze met de Remonstranten en Luthersen overeen; in het tweede zijn zij rechtzinnig. Uit de voorstelling van de gevoelens der partijen blijkt, dat het verschil niet is over één punt, maar dat er verscheiden zaken onder elkaar gemengd zijn, die in verschil zijn, en daarom zullen wij ze ieder op zichzelf voorstellen en verhandelen.

Socinianen

De Socinianen stellen twee verkiezingen, een algemene van Godzaligen, deze stellen ze van eeuwigheid; en een bijzondere, die in de tijd geschieden zou.

XVI. Vraag: 1. Of God van eeuwigheid een algemeen voornemen genomen heeft, om Zich over het gehele vervallen menselijk geslacht te ontfermen, en Christus tot een Zaligmaker voor allen

en een ieder te verordineren, en die allen tot Hem en Zijn zalige gemeenschap met Hem te roepen?

't Gevoelen van partijen is uit het vorige par. 15, te zien, en in welk opzicht ieder daar ja op zegt; doch allen komen daarin overeen, dat God in dit besluit niet volstrekt beoogd en voorgenomen heeft alle mensen zalig te maken, ziende dat dan ook zeker alle mensen de zaligheid verkrijgen zouden, 't welk de uitkomst weerlegt.

Wij antwoorden, dat God geen schepsel haat dan om de zonde, en dat God een gewone toegenegenheid heeft tot zijn schepselen, als schepselen aangemerkt, ieder in zijn soort, die onderhoudende en besturende, ook zo, dat Hij Zichzelf aan de zondaren niet onbetuigd laat, hun goed doende, en hun harten met gerecht en vrolijkheid vervullende, Hand. 14:17. En dat God behagen heeft in de bekering van de mensen, in hun geloof in Christus, in hun gebeden, aalmoezen en heiligmaking, omdat het beginselen zijn van de herstelling des beelds Gods in de mens; maar wij ontkennen zodanige algemene genade of voornemen om Zich over alle mensen te ontfermen, en om Christus te geven tot een algemene Zaligmaker voor alle mensen, en om Christus alle mensen voor te stellen. Want:

(1) De uitvoering is niet algemeen. Zoals God in de tijd doet, zo heeft Hij van eeuwigheid besloten te doen. Eféze 1:11. *Die alle dingen werkt naar de raad van Zijn wil.* God nu ontfermt Zich in de tijd niet over alle mensen. Rom. 9:18. *Hij ontfermt Zich diens Hij wil, en verhardt die Hij wil.* God heeft Christus in de wereld niet gezonden tot een Zaligmaker voor allen, maar alleen voor zijn uitverkorenen; want Christus heeft geleden als Borg en Hogepriester; de verdiensten van Christus en de toepassing zijn onafscheidelijk, 't eerste is niet breder dan het laatste, en de Schrift bepaalt Christus' dood alleen tot enige. Zie dit in 't brede, hoofdstuk 22 *Van de voldoening van Christus.*

God biedt ook Christus alle mensen niet aan, Hij roept ze niet allen. Hij maakt Jakob zijn woorden bekend; also heeft Hij geen volk gedaan; en zijn rechten die kennen zij niet. Psalm 147:19, 20. Christus betuigt dit, Matth. 11:25, 26. *Ik dank U, Vader! dat Gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt dezelve de kinderkens geopenbaard. Ja, Vader! want also is geweest het welbehagen voor U.* Dit leert de dagelijkse ondervinding onweersprekelijk; dus besluiten wij, dat God van eeuwigheid geen algemeen ontfermend besluit gemaakt heeft; Christus niet verordineerd heeft tot een Zaligmaker voor allen, en niet voorgenomen heeft Christus alle mensen aan te bieden.

2. De verkiezing en de verwerping staan tegen elkaar over; beide hebben ze hun bijzondere voorwerpen; de verkiezing is van die en die met naam; de verwerping is ook van die en die met naam, gelijk in het vorige is getoond. Zie par. 11, 14 in c. dus kan een algemeen besluit om zich over allen te ontfermen, en Christus voor allen te zenden, geen plaats hebben. Men kan niet zeggen, dat dit wel vast gaat in het tweede en opvolgende besluit, maar dat het tweede niet wegneemt een vroeger besluit, dat algemeen is; want de Schrift spreekt nergens van een eerste en tweede besluit, veel minder van een eerste besluit, dat door een tweede omgestoten wordt. Het besluit Gods is onveranderlijk. Heeft God dan in zijn eeuwig besluit sommigen gesteld tot toorn, tot het verderf toebereid, en tot een oordeel opgeschreven; zo is er geen eerder besluit geweest van Zich over die te ontfermen.

3. Zulke algemene genade heeft verscheiden ongerijmdheden in zich; uit welks natuur nu ongerijmdheden vloeien, dat is zelfs absurd en ongerijmd. Want:

(a) deze algemene wil om alle mensen zalig te maken stelt, dat God wil 't geen Hij niet wil. Die waarlijk, ernstig, heftig een zaak wil, die voert ze ook uit als hij kan; God nu kan alle mensen dadelijk zalig maken, maar Hij wil niet, gelijk uit de uitkomst blijkt. Als God dan

evenwel een wil heeft om alle mensen zalig te maken, zo wil Hij 't zelfde, en Hij wil 't zelfde niet en dat in dezelfde opzichten.

- (b) Deze algemene wil om alle mensen zalig te maken is of volstrekt of onder voorwaarde. Zo volstrekt, dan mist God zijn oogmerk; want alle mensen worden niet zalig. Zo onder voorwaarde, dan wil God die voorwaarde of uitvoeren, of alleen maar eisen; zo God de voorwaarde zelf wil uitvoeren, dan zouden alle mensen dadelijk zalig worden, 't welk onwaar is; zo God de voorwaarde niet wil uitvoeren, maar alleen eisen, zo wil God van alle mensen zaligheid waarlijk niet; want God weet, dat de voorwaarde de zondige mens geheel onmogelijk is, omdat hij geestelijk dood, blind, onwillig en onmachtig is; en dan wil God iets heftig en ernstig, 't geen Hij in hetzelfde ogenblik zeker weet, dat nooit zijn of geschieden zal.
- (c) Zo in God een algemene wil is om alle mensen zalig te maken, zo zou God in zijn oogmerk bedrogen, en van het bekomen van Zijn wil ontzet kunnen worden; want Hij wil iets, dat niet geschiedt, Hij wil aller mensen zaligheid, en nochtans worden ze niet zalig. 't Is wat anders, als God iets gebiedt, en verklaart, dat het gehoorzamen Hem welgevallig zal zijn; dat nu de mensen die gebiedende wil niet doen, is buiten twist. En wat anders is het iets te besluiten en te beogen; van deze besluitenden wil wordt in dit verschil gehandeld; die iets beogende en besluitende wil, die wordt bedrogen, als niet komt, hetgeen hij wil. Wil dan God aller mensen zaligheid in zijn besluit, zo wordt God in zijn voornemen bedrogen, en Hij krijgt niet, dat Hij willende besloot, en besluitende wilde. Omdat dan deze dingen ongerijmd zijn, zo is het dan ook ongerijmd een algemeen besluitende wil in God te stellen, om alle mensen zalig te maken.

XVII. De redenen, die de partijen voor de algemene genade bijbrengen, worden beantwoord in de verhandeling *van de voldoening van Christus*, hoofdstuk 22. Hier zullen wij alleen enige kort aanroeren, en tonen, dat ze niet dienen voor een algemeen genadebesluit.

Tegenwerping 1. Ezech. 33:11. *Zo ik lust Heb aan de dood des goddelozen! Maar daarin heb Ik lust, dat de goddeloze zich bekere van zijn weg, en leve.*

Antwoord.

Deze tekst spreekt niet van het besluit Gods, dat altijd zeker uitgevoerd wordt, en waarin God altijd zijn einde bekamt; maar van het genoegen Gods in de bekering des mensen, waardoor de mens wederom hersteld wordt naar zijn beeld en gelijkenis; en van het ongenoegen, dat God heeft in de onbekeerlijkheid des mensen, en in zijn bederf, voor zoveel het zijn schepsel is.

Tegenwerping 2. Joh. 3:16. *Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, enz. Joh. 6:51. Hetwelk Ik geven zal voor het leven der wereld. 2 Kor. 5:19. God was in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende, hun zonden hun niet toerekenende, 1 Joh. 2:2. En Hij is een verzoening voor onze zonden, en niet alleen voor de onze, maar ook voor de zonden van de gehele wereld.*

Antwoord.

- (a) Deze plaatsen spreken niet van het eeuwig besluit Gods, waarover hier het verschil is, maar van het zenden van Christus ten nut van de mens.
- (b) Het woord *wereld* betekent hier mensen, het menselijk geslacht, tot welke Gods mensenzelfde uitgaat; 't menselijk geslacht, is het voorwerp van de liefde en weldadigheid Gods. Dat zegt niet, dat God ieder mens in de wereld liefheeft, dat Christus ieder mens het geestelijk leven geeft, ieder mens de zonden niet toerekent, gelijk te zien is uit de gewone taal des Bijbels. De eerste wereld is door de zondvloed vergaan. Lukas 17:27. Nochtans bleef

Noach met de zijnen in het leven. De duivel verleidde de gehele wereld. Openb. 12:9. *De gehele wereld ligt in het boze*, 1 Joh. 5:19. Wie zal daaruit besluiten, dat er geen gelovigen in de wereld waren; dat er niet één mens op aarde was, die van de duivel niet verleid werd, die niet in het boze lag? Christus zegt: *Ik bid niet voor de wereld*. Joh. 17:9. Dat zegt niet, dat er niet één mens op aarde is, voor welke Christus bidt: zodat men door het woord wereld niet verstaan kan alle en ieder mens op aarde; maar dat men daardoor verstaan moet degenen, die in iedere tekst beoogd worden. Soms een menigte van mensen. Joh. 12:19. De gehele wereld gaat Hem na. Soms de goddelozen in tegenstelling van de uitverkorenen. Joh. 17:9. Soms de uitverkorenen in tegenstelling van de anderen. 2 Kor. 5:19. Die met God verzoend zijn, die God de zonden niet toerekent; deze zijn niet de goddelozen, maar de uitverkorenen, en deze worden wereld genoemd.

Tegenwerping 3. Rom. 11:32. Want God heeft ze allen onder de ongehoorzaamheid besloten, opdat Hij hun allen zou barmhartig zijn. Rom. 5:18. *Gelijk door één misdaad de schuld gekomen is over alle mensen tot verdoemenis; alsoo ook door één rechtvaardigmaking des levens*. 1 Kor. 15:22. *Gelijk ze allen in Adam sterven, alsoo zullen ze ook in Christus allen levend gemaakt worden*. 2 Kor. 5:15. *En Hij is voor allen gestorven*, 1 Tim. 2:4-6. *Welke wil dat alle mensen zalig worden. Die Zichzelf heeft gegeven tot een rantsoen voor allen*. 2 Petrus 3:9. *Niet willende, dat enige verloren gaan, maar dat ze allen tot bekering komen*.

Antwoord.

Zie het antwoord op iedere tekst, hoofdstuk XXII.

(a) Het woord allen betekent niet alle mensen, die geweest zijn, tegenwoordig zijn of komen zullen; maar het betekent die allen, van welke in iedere tekst gesproken wordt. Rom. 5:18 spreekt van *allen die van Christus zijn, over welke de rechtvaardigmaking van het leven komt*. Rom. 11:32 spreekt van de verwerping en wederaanneming of bekering van de Joodse natie, 1 Kor. 15:22 spreekt van *allen, die in Christus levend gemaakt worden*. 2 Kor. 5:15 spreekt van *alle gelovigen, die der zonde gestorven zijn en geestelijk leven*, 1 Tim. 2:4-6, spreekt van *alle soorten van mensen*, gelijk uit vs. 2 blijkt. Allerlei mensen, en niet allen komen tot de kennis van de waarheid. Dat God in zijn besluit wil, zal zeker geschieden; dat niet geschiedt, wil God ook in zijn besluit niet. Nu, alle mensen worden niet zalig, maar alleen die allen, in wier plaats Christus is gegeven tot een rantsoen. 2 Petrus 3:9 spreekt van de uitverkorenen, die tot bekering komen, die moeten eerst ingezameld worden, eer de wereld vergaat; alsmede van het bevel en de aankondiging van het Evangelie; een ieder, die het hoort, bevelende zich te bekeren; en ook van het genoeg en ongenoeg dat God heeft in de bekering of onbekeerlijkheid.

Christus verkoren om de uitverkorenen

XVIII. De voorstanders van de algemene genade stellen Christus tot het fundament en oorzaak van de verkiezing, gelijk boven te zien is par. 14, daarom is nodig, dat wij deze vraag beantwoorden:

Of de verkiezing van Christus in orde voorgaat de verkiezing der mensen, zodat God door de verdiensten van Christus bewogen is geworden de mensen te verkiezen; dan of de verkiezing der mensen voorgaat, en Christus verkoren is om de verkiezing der mensen uit te voeren?

De voorstanders van de algemene genade stellen het eerste; wij het tweede; en dat Christus in de verkiezing te pas komt als de Uitvoerder van de verkiezing, als de verdiende Oorzaak van de zaligheid, waartoe de uitverkorenen verordineerd zijn, maar niet als de bewegende Oorzaak. Want:

1. Christus is verkoren om der uitverkorenen wil, om hun Middelaar, Verlosser en Zaligmaker te zijn, zie dit 1 Joh. 4:10. *Hierin is de liefde, niet dat wij God liefgehad hebben, maar dat Hij ons liefgehad heeft, en Zijn Zoon gezonden heeft tot een verzoening voor onze zonden.* Joh. 3:16. *Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft.* In deze teksten wordt duidelijk gezegd, dat het geven van de Zoon vloeit en voortgekomen is uit de liefde Gods tot de uitverkorenen. 't Is uit de natuur bekend, dat de oorzaak in orde eerder is dan het gevolg, het einde eerder dan het middel, om het einde te bekomen, en het voorwerp eerder dan de werking naast het voorwerp. Zo gaat dan de liefde Gods tot de uitverkorenen, en hun verkiezing vóór de verordining van de Borg, die aan hen gegeven is, Jes. 9:5 die tot hun verlossing en zaligheid gegeven is, die voorgelend en geopenbaard is om hunnentwil, 1 Petrus 1:20. Dit toont de Heere ook, Joh. 17:6. *Zij waren Uwe, en Gij hebt Mij dezelve gegeven.* Zo waren zij dan al eerder des Vaders, eer zij aan de Zoon als aan de Borg en Middelaar gegeven werden, en dus zijn zij eerder uitverkoren dan de Borg, die tot hun behoud is verkoren.
2. De verkiezing heeft geen andere oorzaak dan het welbehagen Gods. Eféze 1:9-11. *Ons bekendgemaakt hebbende de verborgenheid van Zijn wil naar Zijn welbehagen, dat Hij voorgenomen had in Zichzelf, om in de bedeling van de volheid der tijden wederom alles tot een te vergaderen in Christus, beide dat in de hemel is, en dat op de aarde is. In Hem, in welke wij ook een erfdeel geworden zijn, wij die tevoren verordineerd waren naar het voornemen Desgenen, die alle dingen werkt naar de raad van Zijn wil.* De verkiezing wordt hier als de zaak vooruitgesteld, de uitverkorenen worden gezegd tevoren verordineerd te zijn naar het voornemen Desgenen, die alle dingen werkt naar de raad van Zijn wil, naar Zijn welbehagen; hier is geen andere oorzaak, die God zou hebben bewogen. Daarbij wordt gevoegd het middel, waardoor God dat voornemen zou uitvoeren, namelijk, *om in de bedeling van de volheid van de tijden wederom alles tot een te vergaderen in Christus;* zo is dan Christus het verordineerde middel om degenen, die naar Gods vrij welbehagen uitverkoren waren, de verordineerde zaligheid deelachtig te maken, en is derhalve niet de bewegende oorzaak waarom en het fundament waarop de verkiezing geschied is. Ditzelfde blijkt ook uit:
 - Lukas 12:32. *Het is uws Vaders welbehagen ulieden het koninkrijk te geven.*
 - Matth. 11:26. *Ja, Vader! want alzo is geweest het welbehagen voor U.*
 - Rom. 9:11. Niet uit de werken, maar uit de roepende.

Tegenwerping 1.

XIX. Eféze 1:4. *Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem.* 2 Tim. 1:9. *Genade, die ons gegeven is in Christus Jezus voor de tijden der eeuwen.*

Antwoord.

- (a) *In Christus uitverkoren te zijn* is, om door Christus alle geestelijke zegeningen deelachtig te worden, vs. 3. Gelijk de apostel het duidelijk uitdrukt, 1 Thess. 5:9. *God heeft ons gesteld tot verkrijging van de zaligheid door onze Heere Jezus Christus.* Het stellen van ons tot de zaligheid is de zaak; deze wordt uitgevoerd door Christus als het Middel, zodat hier in Christus niet is om Christus' wil, maar door Christus, Hij heeft ons uitverkoren om ons door Christus zalig te maken. Eer iemand in Christus is, was hij als des Vaders. Joh. 17:6. *Zij waren Uwe, en Gij hebt Mij dezelve gegeven.*
- (b) De genade is gegeven in Christus voor de tijden der eeuwen, niet dadelijk; want de uitverkorenen waren er nog niet, maar verordinerende de genade hun in de tijd te geven door Christus als de uitvoerder van de zaligheid; dus is hier geen schijn van bewijs, dat Christus is de bewegende Oorzaak en 't Fundament van de verkiezing.

Tegenwerping 2.

Rom. 8:29. *Die heeft Hij ook tevoren verordineerd het beeld Zijns Zoons gelijkvormig te zijn, opdat Hij de eerstgeborene zij onder vele broederen.* Het uit te drukken beeld is eerder dan het volgende; zo is dan Christus eerder verkoren dan de mensen, en de mens is uitverkoren uit aanmerking van Christus.

Antwoord.

- (a) De apostel stelt uitdrukkelijk de voorkenning van de Zijnen vooruit vast. *Die Hij tevoren gekend heeft, die heeft Hij ook tevoren verordineerd het beeld,* enz.
- (b) Het beeld Zijns Zoons gelijkvormig te zijn, geschiedt in de tijd, en is een werk niet van het besluit, maar een werk van de uitvoering. De apostel zegt, dat God van eeuwigheid verordineerd heeft, dat de van eeuwigheid gekenden in de tijd het beeld van Christus gelijkvormig zouden worden; maar niet, dat God in de verkiezing hen formeerde naar het beeld Zijns Zoons; zo er zo'n tekst was, dan zou hun zeggen wat schijn hebben, maar nu geheel niet.
- (c) Christus wordt gezegd *de Eerstgeborene onder veel broederen*, maar niet de eerst Uitverkorene, dat was te bewijzen. De apostel spreekt hier van het begin van de zaligheid van de uitverkorene, welke is de Zoon Gods. Jezus Christus, Die en de verdienende Oorzaak is van de zaligheid, en het voorbeeld, waaraan de uitverkorenen in de tijd gelijk gemaakt worden, zo ten opzichte van lijden als leven. Van welke alle Hij is de eerstgeborene in de dadelijke uitvoering en in voortreffelijkheid.

De verkiezing is over bijzondere personen

XX. Vraag III. *Of God enige mensen in 't bijzonder, als met name verkoren heeft?*

De Remonstranten zeggen, dat God *alle* mensen uitverkoren heeft *onder voorwaarde* van geloof, bekering, en in hetzelfde volhardende, dat alles afhangt van de kracht van de vrije wil des mensen. Zij willen, dat de verkiezing is een wil Gods om alle gelovigen en Godzaligen zalig te maken, en dat de verwerping is een wil Gods om alle ongelovigen en godlozen te verdoemen, zonder bepaling van die en die met name; en zeggen verder, dat God door een middelkennis weet, wie geloven zal willen, en wie niet geloven zal willen, en dat God daaruit weet, wie zalig zal worden, en wie niet zalig zal worden.

Maar wij zeggen, dat God bijzondere mensen als met name, die en die tot zo'n bepaald getal toe, verkoren heeft, en dat God om hen tot de zaligheid te brengen, besloten heeft Christus tot een Middelaar voor hen te zenden, en dat God besloten heeft zelf krachtadig hen tot Christus te roepen, het geloof en de bekering hun te geven, hen in zijn kracht daarin te bewaren, en alzo dadelijk zalig te maken. Dit blijkt:

Bewijs 1. Proörizein, tevoren verordineren.

XXI. Uit het woord Proörizein, *tevoren verordineren*, 't welk meermalen van de verkiezing gebruikt wordt, Zie Rom. 8:29, 30 Efése 1:5, 11. Dit woord betekent iemand in het bijzonder tot iets te bepalen.

- Hand. 4:28. *Al wat Uw hand en Uw raad tevoren bepaald had.*
- Hand. 2:23. *Deze, door de bepaalde raad, enz.*
- Hebr. 4:7. *Zo bepaalt Hij wederom een zekere dag.*
- Hand. 17:26. *Bescheiden hebbende de bepalingen van hun woning.*

Omdat God dit woord van de verkiezing gebruikt, zo betekent het bijzondere mensen, als met name die en die, te stellen tot verkiezing van de zaligheid. Ditzelfde blijkt ook uit het woord verkiezen, Grieks Eklogée, 't welk is *uitkiezen*. Dit alles wegneemt, die verkiest niet; maar

verkiezen is uit velen het een of het ander naar zijn welgevallen uit te kippen en voor zich te nemen; omdat dan de Schrift zegt, dat God van eeuwigheid mensen tot de zaligheid uitverkoren heeft, zo is dat niet allen daartoe te verordenen, maar enige, die en die, voor Zich uit te kiezen.

2. Uit de inschrijving van sommige namen in het boek des levens.

De kinderen Israëls hebben hun geslachts- en naamregisters, uit welke een ieder zijn stam kon bewijzen; zo wordt ook Gode een boek toegeschreven, en wordt genoemd het boek des levens, Openb. 3:5. In dit boek zijn niet opgeschreven de namen van de verworpenen. Openb. 13:8. *Welker namen niet zijn geschreven in 't boek des levens.* Maar in dit boek zijn opgeschreven de namen van de uitverkorenen tot zaligheid. Zie dit: Lukas 10:20. *Verblijdt u veel meer, dat uw namen geschreven zijn in de hemelen.* Openb. 21:27, in dat nieuwe Jeruzalem zullen inkomen, die geschreven zijn in 't boek des levens des Lams. De Vader heeft ze uitverkoren, en in Zijn boek geschreven, en heeft ze aan de Zoon overgegeven om die te verlossen, en die heeft ze overgenomen en in zijn boek overgetekend; daarom wordt het 't boek des Lams genoemd. Zie ook: Filip 4:3. *Wees deze vrouwen behulpzaam, die met mij gestreden hebben in het Evangelie, ook met Clemens, en de anderen, mijn medewerkers welker namen zijn in 't boek des levens.*

Duidelijker kan men het niet uitdrukken; hier is geen melding van enige hoedanigheid of van enige voorwaarde; hier wordt niet in 't gemeen gesproken van goeden en kwaden, van gelovigen of ongelovigen, maar hier wordt eens ieders Naam in het boek des levens opgeschreven gevonden, en zij worden met name genoemd, wier namen in dat boek zijn aangetekend, en wiens namen niet; zo gaat dan de verkiezing over bijzondere personen.

3. Een tegenstelling tegen anderen.

Dit blijkt ook uit de tegenstelling, niet van hoedanigheden, maar van personen. Matth. 20:16. *Velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren.* Rom. 11:7. *De uitverkorenen hebben het verkregen, en de anderen zijn verhard geworden.* Nergens staat, dat God hoedanigheden heeft verkoren en hoedanigheden verworpen; nergens staat ook, zodanigen heeft God verkoren en zodanigen verworpen; maar altijd daar van de verkiezing gesproken wordt, *wordt er van gesproken onder uitdrukking van bijzondere personen.* Als Rom. 9:13. *Jakob heb Ik liefgehad en Ezau heb Ik gehaat.* Of wel dit ook toegepast kan worden op beider nakomelingen, zijnde die des enen tot de kerk opgenomen en des anderen verworpen, zelfs van de bediening van de genademiddelen; zo spreekt nochtans de tekst van hun personen, en in opzichte van de eeuwige verkiezing en verwerping, gelijk uit de omstandigheden van de tekst blijkt; want de apostel vervolgt deze stelling met een verhandeling van de verkiezing en verwerping; hiertoe dienen ook alle die plaatsen, in welke wel geen personen genoemd worden, maar nochtans door de woorden ons, die en deze worden uitgedrukt.

- Efëze 1:4 *Gelijk Hij ons uitverkoren heeft.*

- Rom. 8:29. *Die Hij tevoren gekend heeft, die heeft Hij ook tevoren verordineerd.*

Die woorden zeggen geen hoedanigheden, maar geven bijzondere personen te kennen. Zo ook: 2 Tim. 2:19. *De Heere kent degenen, die Zijnen zijn.*

Tegenwerping 1.

XXII. Zo God bijzondere personen verkoren had, zo moesten hun namen in de Bijbel uitgedrukt staan; want daarin is vervat de gehele raad Gods, Hand. 20:27.

Antwoord.

Sommiger namen zijn uitgedrukt, gelijk getoond is. Het is genoeg, als hun namen geschreven zijn in het boek des levens. De Schrift vertoont ons de gehele raad Gods, zoveel nodig is te weten, om te geloven, heilig te leven en vertroost te worden.

Tegenwerping 2.

Al de beloften Gods zijn voorwaardelijk, dus dan ook de verkiezing; want zoals God in de tijd doet, zo heeft Hij ook van eeuwigheid besloten, en is de verkiezing voorwaardelijk, zo is ze niet volstrekt van bijzondere personen.

Antwoord.

Wij ontkennen het gevolg; omdat er voorwaardelijke beloften zijn, daarom is er geen voorwaardelijk besluit van verkiezing. Wat anders is het besluit en wat anders de bediening van het Evangelie. 't Is een waarheid, zo God in de tijd doet, zo heeft Hij ook van eeuwigheid besloten te doen; en omdat Hij in de tijd voorwaardelijke beloften doet, zo heeft Hij ook van eeuwigheid besloten voorwaardelijke beloften te doen; dit volgt, maar niet: zo is er dan ook een voorwaardelijke verkiezing.

Tegenwerping 3.

Indien God zo'n bijzonder volstrekt besluit van verkiezing gemaakt had, zo zou God aan de uitverkorenen geen bevel geven als voorwaarde van de verkrijging van de zaligheid, met bedreiging van verdoemenis, indien zij die bevelen niet doen, gelijk nochtans doorgaans in het Woord geschiedt.

Antwoord.

Er is geen reden van gevolg. Want Hij, die het einde zeker en vast besloten heeft, heeft ook de middelen besloten om de uitverkorenen daardoor tot het einde te brengen; de weg nu is geloof en bekering, die stelt God hun voor, en gebruikt beloften en bedreigingen om hen daartoe te bewegen, en bekrachtigt die door Zijn Geest.

Tegenwerping 4.

Indien er een verkiezing was van bijzondere personen, zo kon het Evangelie iedereen onbepaald niet voorgesteld worden, en de verworpene kon niet bevolen worden, in Christus te geloven, met belofte van zalig te worden; want dat is tegenstrijdig, iemand niet te willen in de zaligheid hebben, en hem evenwel de zaligheid te beloven, als hij in Christus gelooft; dus heeft God geen bijzondere personen als met name verkoren.

Antwoord.

Dat er een zodanige bijzondere verkiezing is, is onweersprekelijk bewezen; dat er een onbepaalde aanbieding van het Evangelie met belofte van zaligheid, onder voorwaarde van geloof en bekering is, is ook waarheid. Het is geen tegenstrijdigheid, het ene is volstrekt, het andere onder voorwaarde; het ene is een besluit, het andere een bevel; iets anders is het oogmerk des werkers, iets anders is het einde des werks. 't Is Gods goedheid, de onbekeerden het Evangelie met een voorwaardelijke belofte voor te stellen, en 't is der mensen plicht dat Evangelie te gehoorzamen; de verkiezing verhindert hen niet, maar hun eigen boosheid, en daardoor wordt God verheerlijkt, als Hij hen om hun ongehoorzaamheid veroordeelt.

Niet uit voorgezien geloof of goede werken

XXIII. Vraag IV. *Of de verkiezing geschied is uit het enkel vrij welbehagen van God, zonder door iets van buiten bewogen te zijn, dan of ze geschied is uit voorgezien geloof en goede werken?*

De Rooms en vele, en de Remonstranten, alsmede veel Lutherse n zeggen het laatste, par. 15. Wij zeggen, dat het geloof en de heiligheid wel de weg is, waardoor God het besluit van de verkiezing uitvoert, en de uitverkorenen de verordeneerde zaligheid deelachtig maakt; maar dat

ze geenszins de bewegende oorzaak of het fundament zijn van de verkiezing, welke alleen en enkel voortkomt uit het vrije welbehagen Gods. Dit blijkt aldus:

XXIV. 1. De Schrift zegt uitdrukkelijk, dat de verkiezing geen andere oorzaak heeft dan alleen en enkel het welbehagen Gods.

- (a) 2 Tim. 1:9. *Die ons heeft zalig gemaakt en geroepen met een heilige roeping; niet naar onze werken, maar naar Zijn Eigen voornemen en genade, die ons gegeven is in Christus Jezus voor de tijden der eeuwen.* De apostel spreekt van personen, ons, en niet van hoedanigheden. Hij verklaart, dat God, die zalig maakt, de eeuwige heerlijkheid geeft, en hen daartoe brengt door de roeping. Hij toont de fontein van dat einde en van het middel tot dat einde leidende, en Hij stelt dat niet te zijn de werken, maar alleen het voornemen en de genade Gods.
- (b) Rom. 9:11, 12, 16. *Als de kinderen nog niet geboren waren, noch iets goeds of kwaads gedaan hadden, opdat het voornemen Gods, dat naar de verkiezing is, vast bleve, niet uit de werken, maar uit de roepende, zo werd tot haar gezegd, enz. Zo is het dan niet desgenen die wil, noch desgenen die loopt, maar des ontfermenden Gods.* Hier spreekt de apostel van bijzondere personen, van Jakob en Ezau, niet van hun nakomelingen, als door een gevolg, dat Jakobs nakomelingen de kerk Gods zouden uitmaken, en Ezau's nakomelingen van de genademiddelen verstoten zouden worden. Hij spreekt van die twee, aangemerkt als nog niet geboren, of iets goeds of kwaads gedaan hebbende; waarmee de apostel beoogt alle opzicht van werken uit te sluiten, als bewegende oorzaken, waarom de een aangenomen en de ander verworpen zou worden; en het voornemen Gods, dat naar de verkiezing is, te stellen tot de enige oorsprong van verkiezing en verwerping, zodat het niet is uit de werken, maar uit God, de roepende. Uit de handelingen Gods met die twee vervolgt de apostel de handelingen Gods met alle andere mensen, dat het niet is uit de mens, dat hij toebereid is tot het verderf, hoewel de zonden de oorzaken zijn van het brengen van het verderf over hen. En wederom, dat het niet is uit de mens, dat hij toebereid is tot de heerlijkheid, maar alleen uit des Heeren welbehagen, vers 21, 22. Dat het niet is uit het willen of lopen, maar uit het ontfermen van God.
- (c) Lukas 12:32. *Vreest niet, gij klein kuddeke! want het is uws Vaders welbehagen, ulieden het koninkrijk te geven.* Matth. 11:26. *Ja, Vader! want alzo is geweest het welbehagen voor U.* Efése 1:5. *Die ons tevoren verordineerd heeft ... naar 't welbehagen van Zijn wil.* Rom. 11:5, 6. *Een overblijfsel naar de verkiezing der genade. En indien 't door genade is, zo is 't niet meer uit de werken, anderszins is de genade geen genade meer; enz.* Deze teksten stellen uitdrukkelijk het welbehagen en de vrije genade, als de oorsprong van de verkiezing tot de zaligheid, en sluiten alle andere zaken, en bijzonder de werken uit.

Bewijs 2. Geloof enz. komen voort uit de verkiezing.

XXV. Het geloof, de goede werken, en de volharding in beide, komen niet van de mens zelf voort, maar uit God, en vloeien uit de eeuwige verkiezing; dus is de verkiezing niet uit het geloof, goede werken en volharding. Dat die zaken uit de mens zelf niet voortkomen, zal hierna (hoofdstuk XXXI, XXXII) getoond worden. Dat de verkiezing niet uit geloof, maar het geloof uit de verkiezing voortkomt, blijkt:

A. Rom. 8:29, 30. *Die Hij tevoren gekend heeft, die heeft Hij ook tevoren verordineerd de beelde, Zijns Zoons gelijkvormig te zijn. En die Hij tevoren verordineerd heeft, deze heeft Hij ook geroepen en die Hij geroepen heeft, deze heeft Hij ook gerechtvaardigd, en die Hij gerechtvaardigd heeft, deze heeft Hij ook verheerlijkt.* Hier stelt de apostel voor de verkiezing tot glorie en gratie, tot de heerlijkheid als het uiterste einde, en tot de weldaden als middelen, leidende tot de verordineerde heerlijkheid.

Uitvlucht. Paulus spreekt van het kruis en zegt, dat de gelovigen verkoren zijn tot lijden, gelijk Christus geleden heeft, opdat gelovigen daarin aan het beeld van de Zoon gelijkvormig zouden

zijn; dat ze daartoe geroepen zijn, en dat God dat lijdzaam verdragen van het kruis rechtvaardigde, dat is, probeerde, voor goed keurde, en hen daardoor tot heerlijkheid in het oog van de mens bracht.

Antwoord.

- (a) Dat is klaar, dat de apostel spreekt van personen en wel van bijzondere personen, als met de vinger op hen wijzende, zeggende: *die, die, deze, niet zodanigen, dusdanigen.*
- (b) Al heeft de apostel in het vorige van lijden gewag gemaakt, zo spreekt hij in deze verzen niet van lijden, maar hij geeft een vaste grond van vertroosting in het lijden, namelijk, de eeuwige verkiezing van hen tot heerlijkheid, door de weg van hen gelijkvormig te maken met Christus, hen te Rom. epen en te rechtvaardigen.
- (c) De gelijkvormigheid van de gelovigen bestaat niet in het kruis; want het kruis ontmoet ook goddelozen, die nochtans geen gelijkvormigheid met Christus hebben; maar die bestaat in heiligheid. 1 Kor. 15:49. *Zo zullen wij ook het beeld des Hemelsen dragen.* Gal. 4:19. *Mijn kinderken, die ik wederom arbeide te baren, totdat Christus een gestalte in u krijgje.* 2 Kor. 3:18. Wij worden naar hetzelfde beeld in gedaante veranderd.
- (d) De roeping is niet een roeping tot kruis, maar tot geloof, hoop, liefde, 't welk door het Evangelie geschiedt, en is tot heerlijkheid en deugd, zie: 2 Petrus 1:3. *Die ons geroepen heeft tot heerlijkheid en deugd.* 1 Petrus 5:10. *Die ons geroepen heeft tot zijn eeuwige heerlijkheid.* Deze roeping geschiedt uit de verkiezing, gelijk de apostel hier zegt: *Die Hij tevoren gekend heeft, die heeft Hij tevoren verordineerd, die heeft Hij geroepen.* Daarom worden de geroepenen uitverkorenen en gelovigen genoemd. Openb. 17:14. *Die met Hem zijn, de geroepenen en uitverkorenen en gelovigen.* Hierbij, de apostel spreekt van zo'n roeping op welke de heerlijkheid door een onverbreekelijke band van samenvoeging volgt; maar op de roeping tot het kruis volgt de zaligheid doorgaans niet; want ook de goddelozen zendt God kruis toe, en velen, die uitwendig geroepen waren, vallen door het kruis af, Matth. 13:21.
- (e) 't Heeft zelfs geen schijn, dat rechtvaardigen zou zijn een goedkeuring Gods van der gelovigen lijden; rechtvaardig maken betekent vrijspreken van zonden en straffen, om de verdiensten van Christus, gelijk te zien is. Rom. 8:33, 34. *God is 't, die rechtvaardig maakt. Wie is 't, die verdoemt? Christus is 't, die gestorven is.* Dies is dan rechtvaardig maken niet een vertoning van Gods goedkeuring over het lijden en de lijdzaamheid van de gelovigen voor het oog van de wereld.
- (f) Zo ook betekent verheerlijken niet eren voor de mensen, maar de eeuwige heerlijkheid deelachtig te maken; want nergens betekent verheerlijken, als God gezegd wordt iemand te verheerlijken, iemand tot eer brengen onder de mensen; en ook worden de gelovigen door hun lijden niet geëerd onder de mensen, maar het lijden brengt hun verachting en versmaadheid aan in de wereld. Maar verheerlijken is de eeuwige heerlijkheid deelachtig te maken. Zie Rom. 8:17. *Opdat wij ook met Hem verheerlijkt worden.* Petrus drukt verheerlijkt te worden uit door de kroon der heerlijkheid te behalen. 1 Petrus 5:4. *Zo zult gij de onverwelkelijke kroon der heerlijkheid behalen.*

Uit deze allen is te zien, dat deze uitvlucht ijdel en krachteloos is. dus blijft het uit deze tekst vast, dat de gelijkvormig wording met Christus, de roeping en rechtvaardigmaking vloeien uit de eeuwige verkiezing, en dat daarom God in de verkiezing door het geloof en de goede werken niet is bewogen geworden de een boven de ander te verkiezen.

XXVI. B. Ditzelfde blijkt ook uit de teksten, die ieder bijzonder spreken van geloof, goede werken, volharding, en tonen, dat niet de verkiezing uit die, maar dat die uit de verkiezing vloeien: van het geloof, Zie Hand. 13:48. *En er geloofden zo velen, als er geordineerd waren tot het*

eeuwige leven. Hier wordt van bijzondere personen gesproken, die worden gezegd te geloven; daarbij wordt gevoegd, hoe dat het kwam, dat die geloofden en de anderen niet; de fontein daarvan was, omdat God hen tot het eeuwige leven geordineerd had. Al staat hier niet bij, wie hen geordineerd had, zo weten wij nochtans, dat niemand iemand ten eeuwige leven verordineren kan dan God alleen, 1 Thess. 5:9. *God heeft ons gesteld tot verkrijging van de zaligheid*. Het einde is het eeuwige leven, hiertoe waren enige geordineerd; al staat hier niet: *tevorens verordineerd*, zo weten wij toch, dat de ordinering ten eeuwigen leven van eeuwigheid geschied is, Eféze 1:4 2 Tim. 1:9 Eféze 3:11. Tot het eeuwige leven waren zij geordineerd. Dat is niet te zeggen, een goede geschiktheid in zichzelf te hebben; want behalve dat dit woord nooit een inwendige gestalte des gemoeds betekent, en geen mens van enige inwendige geschiktheid heeft, noch tot het geloof, noch tot het eeuwige leven, gelijk op zijn plaats getoond zal worden, zo betekent het ordineren, stellen, bescheiden en eenmaal zich tot iets over te geven, dat 1 Kor. 16:16 *door ten dienste schicken* uitgedrukt wordt. Omdat ze ten eeuwigen leven van God geordineerd waren, daaruit kwam voort, dat God hun ook het geloof gaf als middel om hen daartoe te leiden.

Als er gezegd wordt: *er geloofden zo velen*, dat wil niet zeggen, dat de apostel wist het nettelijke getal; ook wil dat niet zeggen, dat er in die plaatsen geen meer uitverkorenen waren, die daarna nog bekeerd zouden worden; maar het zegt alleen, dat het woord daar vruchtbaar en krachtig was tot het geloven van velen, en dat er niemand anders dan alleen de uitverkorenen geloofden.

Ditzelfde blijkt ook Titus 1:1. *Het geloof van de uitverkorenen Gods*. Dit zegt niet, dat het geloof de verkiezing voorging, en een bewegende oorzaak was van de verkiezing; want dan was het een verkiezing van het geloof; maar omdat het is het geloof van de uitverkorenen, zo is 't klaar, dat het geloof de verkiezing volgt en daaruit voortkomt.

C. Dat de heiligheid uit de verkiezing vloeit is te zien, Eféze 1:4, 5. *Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem, voor de grondlegging van de wereld, opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde; Die ons tevoren verordineerd heeft tot aanneming tot kinderen*. Is de heiligheid het einde, waartoe God iemand uitverkoren heeft, zo is zij niet de bewegende oorzaak, waarom deze meer verkoren is dan gene. Hij heeft ons uitverkoren, is niet te zeggen, Hij heeft ons gelovigen, door zijn middelkennis voorziende, dat wij geloven zouden, uitverkoren, opdat wij uit dat geloof heiligheid zouden betrachten; zodat het voorgeziede geloof de bewegende oorzaak van de verkiezing zou zijn, waaruit heiligheid vloeit; want de apostel spreekt van degenen, die nu dadelijk geloofden, en zegt van hen, dat zij uitverkoren waren, omdat het geloof iemand gegeven wordt, omdat hij uitverkoren is, als getoond is en ook blijkt uit vs. 3. *Die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegeningen in de hemel in Christus*. Al de geestelijke zegeningen vloeien uit de verkiezing, zo dan ook het geloof, 't welk is een bijzondere zegen en gave Gods, zo dan ook de heiligmaking.

D. Dat de volharding uit de verkiezing vloeit, blijkt uit: Matth. 24: 24. *Dat zij* (indien het mogelijk ware) *ook de uitverkorenen zouden verleiden*. De valse profeten zouden grote kracht van verleiding hebben en zeer velen verleiden, maar 't was hun niet mogelijk enige ware gelovigen te verleiden en de reden daarvan is, omdat zij uitverkoren waren. Zo ook Openb. 13:8, *En allen die op de aarde wonen, zullen hetzelfde (beest) aanbidden, welke namen niet geschreven zijn in het boek des levens*. Waarom volgden anderen het beest mede niet? Uit de tegenstelling blijkt, dat het was omdat hun namen in het boek des levens geschreven waren. Dit blijkt ook uit de gulden keten van de zaligheid, uit welke niet een schakel kan gebroken worden. *Die Hij tevoren gekend, verordineerd, geroepen, gerechtvaardigd heeft, die heeft Hij ook verheerlijkt*, Rom. 8:29, 30. De apostel Petrus haalt alle zegeningen en ook de volharding van de heiligen uit de eeuwige verkiezing, 1

Petrus 1:2, noemt hij ze *uitverkoren*, en vs. 5 zegt hij van hen: *Die gij in de kracht Gods bewaard wordt, door het geloof, tot de zaligheid.*

Tegenwerping 1.

XXVII. Rom. 8:29, *Die Hij tevoren gekend heeft, die heeft Hij ook tevoren verordineerd.* Hier wordt wel uitdrukkelijk gezegd, dat er een voorkennis voor de verordining is; dus ziet God hun geloof, goede werken en volharding voorheen, eer Hij ze verkiest, en wordt daardoor bewogen om die boven anderen te verkiezen.

Antwoord.

't Is ver vandaar, dat de apostel zegt, dat God het geloof en goede werken van sommigen tevoren ziet, en hen daarom verkoren heeft. De apostel spreekt van personen en niet van hoedanigheden, die. Deze voorkennis is de eeuwige verkiezing tot de zaligheid, 't is enigen te kennen voor de zijnen. 2 Tim. 2:19. *De Heere kent degenen, die Zijnen zijn.* Zo betekent het de verkiezing van Christus tot Middelaar. 1 Petrus 1:20. *Dewelke wel voorgekend is geweest.* En zo de verkiezing van sommige mensen. 1 Petrus 1:2. *De uitverkorenen naar de voorkennis van God de Vader.* God verloor niet blindelings, die Godzalig en gelovig zullen worden, maar Hij verloor met kennis die en die bijzonder voor de zijnen. Dat de voorkennis hier vóór de verordining staat, is, omdat de apostel de voorkennis stelt als de fontein van alles, en vandaar gaat hij tot de middelen, waardoor hij de voorgekenden tot de zaligheid brengt; die Hij voor de Zijnen heeft gekend, die heeft Hij ook tevoren verordineerd den beelde Zijns Zoons gelijkvormig te zijn, en die heeft Hij geroepen; en zo voort.

Tegenwerping 2. God heeft de uitverkorenen van eeuwigheid liefgehad, dus heeft Hij hun geloof voorzien; *want zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen.* Hebr. 11:6.

Antwoord.

God wil, dat wij onze vijanden zullen liefhebben, en zegenen die ons vloeken, weldoen die ons haten, Matth. 5:44. En nochtans is in hen, als vijanden, geen beminnelijkheid, die ons tot liefde bewegen zou; zo ook God, die heeft zijn vijanden lief en geeft hun uit liefde zijn Zoon, Joh. 3:16. Rom. 5:8. Maar God bevestigt zijn liefde jegens ons, dat Christus voor ons gestorven is, als wij zondaars waren. Gods liefde ontstaat uit Zichzelf, en Hij kiest voorwerpen om die lief te hebben, en geenszins uit de mens. 1 Joh. 4:10, 19. *Hierin is de liefde, niet dat wij God liefgehad hebben, maar dat Hij ons liefgehad heeft. Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst liefgehad heeft.* 't Is bekend, dat men tweezins liefhebben kan, of met een liefde der toegenegenheid en welwillendheid, hoedanig men zijn vijanden kan liefhebben, of met een liefde van welbehagelijkheid. God heeft van eeuwigheid de uitverkorenen lief met een liefde van welwillendheid, en in de tijd lief Hij ze met een liefde van welbehagelijkheid, hebbende een welgevallen in hun heilige daden, en zo is het onmogelijk Gode te behagen zonder geloof. Zo behagen zij God in de tijd, die het Gode behaagde te verkiezen van eeuwigheid.

Tegenwerping 3. God heeft uitverkoren de heiligen, de armen van deze wereld, de rijken in 't geloof. Kol. 3:12. *Als uitverkorenen Gods, heiligen en beminden.* 2 Thess. 2:13. *Dat u God van de beginne verkoren heeft tot zaligheid, in heiligmaking des Geestes, en geloof der waarheid.* 1 Petrus 1:2. *De uitverkorenen naar de voorkennis van God de Vader, in de heiligmaking des Geestes.* Jak 2:5. *Heeft God niet uitverkoren de armen van deze wereld, om rijk te zijn in het geloof, en erfgenamen des koninkrijks?*

Antwoord.

De heiligmaking en het geloof worden in die plaatsen gesteld, niet als bewegende oorzaken, waarom God hen uitverkoren heeft, maar als vruchten van de verkiezing en als blijken, dat iemand nu in de tijd zo zijnde, van God van eeuwigheid uitverkoren is.

Kol. 3:12 stelt geen samenvoeging in het eeuwig voornemen Gods, veel minder, dat de heiligheid, de verkiezing, als haar oorzaak voorgaat; maar de apostel spreekt van de uitverkorenen, zoals zij in de tijd zijn, nu alreeds van de heiligmaking deelachtig; en gebruikt de verkiezing vóór de tijd, de heiligmaking in de tijd, en de liefde Gods tot hen, als de beweegreden, om hen op te wekken dier weldaden waardig te leven.

2 Thess. 2:13 en 1 Petrus 1:2, deze teksten spreken van de heiligheid, niet als voorgaande de verkiezing, en als oorzaken van deze, alsof er stond: God heeft u in heiligmaking aanmerkende verkoren; maar Hij heeft hen uitverkoren tot zaligheid en tot heiligheid, als de weg, door welke zij tot de zaligheid gebracht worden.

Jak 2:5 spreekt de apostel van de staat sommiger gelovigen, zoals die in de tijd was: armen in de wereld, en hij vermaant dat men die niet veracht, omdat God ook hen uitverkoren had, om rijk te zijn in het geloof, en om erfgenamen des koninkrijks te zijn.

Zoals de verkiezing geschied is naar Gods vrij welbehagen, zo is ook de verwerping geschied.
Zie par. 14.

XXVIII. Vraag V: *Of het besluit van de eeuwige verkiezing veranderlijk of onveranderlijk is?*

De Remonstranten zijn hier verlegen, overwonnen zijnde door te klare Schriftuurplaatsen, dan dat ze tegengesproken zouden kunnen worden, en nochtans moettende de veranderlijkheid beweren, omdat zij de verkiezing doen afhangen van de veranderlijke vrije wil des mensen, zo hebben zij een onderscheiding verzonnen, en stellen een volmaakt en een onvolmaakt besluit van de verkiezing. Het onvolmaakt besluit is bij hen een wil Gods, om de gelovigen en Godzaligen zalig te maken, 't welk afhangt van de vrije wil des mensen, die hem kan doen geloven, en wederom van het geloof doen afvallen. Het volmaakt besluit van de verkiezing is bij hen de wil Gods, om die en die bijzondere personen zalig te maken, omdat God voorheen ziet, dat zij geloven zullen, en in het geloof volharden. Het eerste stellen ze veranderlijk, het tweede onveranderlijk, niet uit kracht van de verkiezing, maar van de volständigkeit des mensen, welke God zeker en onfeilbaar voorziet. Wij verwerpen die onderscheiding, als buiten en tegen Gods Woord, en strijdig met de zaak zelf, en houden staande, dat het besluit van de eeuwige verkiezing ten enenmale onveranderlijk is, en dat uit kracht van de verkiezing zelf, waardoor God en het einde, en de middelen tot het einde, vast besloten heeft, om het een en het andere onweerstandelijk uit te werken. Dit blijkt:

Bewijs 1. Alle besluiten zijn onveranderlijk.

XXIX. Uit alle plaatsen, welke getuigen, dat alle de besluiten Gods onveranderlijk zijn, waarvan in het vorige hoofdstuk in het brede gesproken is. Mal 3:6. *Ik, de HEERE, word niet veranderd.* Jak 1:17. *Bij welke geen verandering is, of schaduw van omkering.* Jes. 14:27. *De HEERE der heirscharen heeft het in Zijn raad besloten, wie zal het dan breken.* Jes. 46:10. *Mijn raad zal bestaan.* Doe hierbij zulke plaatsen, die van de verkiezing spreken, Rom. 9:11. *Opdat het voornemen Gods, dat naar de verkiezing is, vast bleve.* Hebr. 6:17. *God, willende de erfgenamen van de beloften overvloediger bewijzen de onveranderlijkheid van Zijn raad.* 2 Tim. 2:19. *Evenwel het vaste fundament Gods staat, hebbende dezen zegel: de Heere kent degenen, die zijnen zijn.*

Dat deze laatste plaats van de eeuwige verkiezing spreekt, kan met geen schijn betwist worden; want de apostel had gesproken van de afval van Hymenëus en Filétus; verklaart daarop, ofschoon zij wel gevallen waren, dat evenwel die Godes zijn, niet zullen afvallen; niet dat het fundament van bestendigheid in de mens zou zijn; maar dat zij geroepen en tot het geloof gebracht zijn op een vast fundament, en wel op een vast fundament Gods, dat God Zelf gelegd had, namelijk Zijn eeuwige raad en verkiezing van de Zijnen, welke Hij ieder in het bijzonder

kent, en van eeuwigheid en in de tijd, hen in 't oog houdt, hen door Zijn kracht bewarende voor afval. Hierop geeft hij reden van de afval van die twee, zodat het niemand moet vreemd dunken, en daardoor zich ergeren, omdat in de kerk alle soort van mensen zijn, goeden en kwaden, die tevoren bereid zijn tot heerlijkheid en tot verderf; gelijk in een groot huis allerlei vaten zijn, zilveren, houten en aardn, sommigen ter ere en sommigen ter onere. En dat daarom een ieder wel moet toezien, dat hij vast blijve en bij de waarheid, en bij de Godzaligheid, omdat degenen, die van God gekend zijn, ook zeker afstaan van ongerechtigheid. Die God verkiest tot zaligheid, verkiest Hij ook tot heiligheid. Het heiligen is een blijk, dat God hen uitverkoren heeft; deze zullen ook bij de waarheid en Godzaligheid blijven; *want de genadegiften en de roeping Gods zijn onberouwelijk*, Rom. 11:29.

Bewijs 2. Verkiezing en zaligheid zijn verknocht.

De Schrift knoopt de verkiezing en de zaligheid door een onverbreekelijke band aan elkaar. Noch de onveranderlijke God, noch de listige, noch de boze wereld, noch haar krachtige verdorvenheid zullen deze band breken; die God uitverkoren heeft tot de zaligheid, die zullen dezelve ook zeker verkrijgen. Zie dit Rom. 8:29, 30, Die God tevoren gekend heeft, die heeft Hij ook tevoren verordineerd, geroepen, gerechtvaardigd en verheerlijkt. Hij spreekt van de verheerlijking in de verleden tijd, wegens haar zekerheid, alsof het alreeds geschied was. Zie ook Rom. 11:7, De uitverkorenen hebben het verkregen en de anderen zijn verhard geworden. Gr. Verkiezing heeft verkregen. Waardoor alle opzicht op hoedanigheden wordt weggenomen, en het werk Gods alleen in gedachten blijft; uit die verkiezing, zegt de apostel, komt ook het verkrijgen voort: God die het ene doet, geeft ook het andere.

Bewijs 3. Is onmogelijk dat veranderen zou.

De vastigheid van de verkorenen, wegens het onveranderlijke besluit Gods, bevestigt de Heere Jezus. Matth. 24:24. *Er zullen valse Christussen, en valse profeten opstaan en zullen grote tekenen en wonderheden doen, alzo dat zij (indien het mogelijk ware) ook de uitverkorenen zouden verleiden.* 't Is dan onmogelijk, dat de uitverkorenen verleid worden. Het woord *uitverkorenen* betekent zulken, die God van eeuwigheid voor de zijnen heeft uitgekipt, en voor Hem tot zijn eigendom gesteld. Op deze zouden de valse profeten ook aanvallen en hun uiterste best doen om deze ook te verleiden; doch het zou hun niet gelukken, het was niet mogelijk indien het mogelijk ware, dat is niet te zeggen, zo zij het hoewel bezwaarlijk en met grote moeite konden doen; want daar staat niet: indien het hun mogelijk ware, zodat mogelijk niet ziet op de valse profeten en hun werk; maar het ziet op de vastigheid van de staat van de uitverkorenen, wegens het besluit Gods; zij konden niet verleid worden, omdat zij uitverkorenen waren, daarom zou der valse profeten werk op hen vruchteloos zijn.

Tegenwerping 1.

XXX. De gelovigen worden gedurig vermaand tot vreze en arbeidzaamheid, om hun roeping en verkiezing vast te maken. 1 Kor. 10:12, *Zo dan die meent te staan, ziet toe, dat hij niet valle.* Dat is, afvallen van God, gelijk veel Israëlieten deden. Filip. 2:12, *Werkt uws zelfs zaligheid met vreze en beven.* Hebr. 4:1, *Laat ons dan vrezen, dat niet te enige tijd de belofte van in zijn ruste in te gaan, nagelaten zijnde, iemand van u schijne achtergebleven te zijn.* 2 Petrus 1:10, *Benaarstig u te meer, om uw roeping en verkiezing vast te maken.* 2 Petrus 3:17, *Wacht u, dat gij niet door de verleiding van de gruwelijke mensen mede afgerukt wordt, en uitvalt uit uw standvastigheid.*

Antwoord.

- (a) Deze plaatsen spreken niet van de schrik voor de verdoemenis, maar van de zorgvuldige wachthouding over ons doen.

- (b) De vermaningen zijn middelen, om de gelovigen in de rechte weg tot de verordeneerde zaligheid te leiden, omdat de verkiezing is tot glorie en tot gratie, en tot het einde en tot de middelen, tot dat einde leidende.
- (c) De roeping en de verkiezing wordt van ons vastgemaakt, aan onze zijde, dat is, verzekerd te zijn, dat wij de hemelse roeping deelachtig zijn, en daaruit, dat wij van God uitverkoren zijn; maar zij wordt van ons, aan de kant van God niet vastgemaakt, omdat die in Gods onveranderlijke raad van eeuwigheid al vast was.

Tegenwerping 2. De bedreigingen van verloren te gaan geven te kennen, dat de verkiezing niet onveranderlijk is. Zie Lukas 13:3, *Indien gij u niet bekeert, zo zult gij allen eveneens vergaan*. Openb. 12:9, *God zal zijn deel afdoen uit het boek des levens, en uit de heilige stad*.

Antwoord.

- (a) De bedreigingen zijn gelijk de vermaningen, middelen tot opwekking, om zonden te schuwen, en Godzaligheid te oefenen. Die niet bekeerd wordt, gaat zeker verloren, daarom geldt die bedreiging voor alle onbekeerden; indien iemand bekeerd is, en hij is er niet verzekerd van, die raakt de bedreiging naar zijn achting van zijn staat. Indien iemand bekeerd is, en hij is er bewust van, die heeft verdere voortgang te maken, en zo hij traag wordt en verachtert, zo heeft hij zich te verwakkeren, door vreze van kastijding naar lichaam of naar ziel. En alle gelovigen hebben zich zorgvuldig te wachten voor dat alles, waarom de toorn van God over de kinderen der ongehoorzaamheid komt, en al de bedreigingen zo te horen, dat ze vluchten van de zonden, over welke de bedreiging geschiedt.
- (b) Zijn deel afdoen uit het boek des levens is zoveel, als hij zal niet zalig worden, hij heeft geen deel aan het leven, noch aan allen, die in het boek des levens geschreven zijn; maar 't is niet te zeggen, dat zij eerst deel hadden aan de zaligheid en in het boek des levens geschreven waren; want dan moest zeker zijn, dat alle mensen deel hadden aan het eeuwige leven, en dat iemand, die van jongs op zeer goddeloos levende tot op die tijd toe, dat hij zijn handen aan het Woord van God sloeg, en enige zaken daar uitschrapte, deel had aan het leven, en dat zijn Naam in het boek des levens geschreven stond, en dat hij er toen eerst uitgeschrapt werd, 't welk zelfs niemand van de tegenwerpers zal zeggen; waaruit zij dan overtuigd moeten zijn, dat deze plaatse niet dient om de veranderlijkheid van de verkiezing staande te houden.

Tegenwerping 3.

Die van God aan Christus gegeven zijn, kunnen nog verloren gaan; dus is het besluit van de verkiezing niet onveranderlijk. Zie het eerste. Joh. 17:12, *Die Gij Mij gegeven hebt, heb Ik bewaard, en niemand uit hen is verloren gegaan, dan de zoon van de verderfenis, namelijk Judas*. En Paulus getuigt, dat zijn staat onzeker was, omdat hij verwerpelijk zou kunnen worden, 1 Kor. 9:27, *Opdat ik niet enigszins, daar ik anderen gepredikt heb, zelf verwerpelijk worde*.

Antwoord.

Joh. 17:12. Hier is geen samenvoeging van Judas met de anderen, die van God aan Christus gegeven zijn, en bewaard worden; maar een tegenstelling. Judas wordt niet gezegd aan Christus gegeven te zijn, maar daar wordt alleen gezegd, daar anderen niet verloren gingen, Judas al verloren ging. Zodat dan zo veel is als maar; gelijk het Grieks *ei mee* dikwijls maar overgezet wordt. Zie Matth. 12:4 Gal. 1:7. Judas was nooit aan Christus gegeven; want hij, ofschoon een verkoren apostel, was een duivel. Joh. 6:70.

Zie de andere tegenwerpingen in de verhandeling van de volständigkeit van de heiligen, 2e Deel, hoofdstuk 57. En de laster, dat een verkorene, hij leeft ook zo goddeloos als hij kan, evenwel zalig zal worden, is beantwoord, par. 6.

XXXI. Vraag. VI: *Of de gelovigen verzekerd kunnen zijn van hun verkiezing?*

De Rooms en Remonstranten, omdat zij de verkiezing stellen onder een voorwaarde, die van de veranderlijke vrije wil des mensen afhangt, zo weten zij niet, of zij ten einde toe volharden zullen, en daarom kan men dan ook van zijn verkiezing niet zeker zijn. Wij daarentegen zeggen niet, dat alle gelovigen dadelijk verzekerd zijn, ook niet, dat de verzekering altijd in dezelfde trap van gevoeligheid is, ook niet dat een gelovige in de staat van verlatenheid verzekerd is. Maar dat er zodanige kentekenen van God in de Schrift zijn gegeven van de verkiezing, dat een gelovige, die in zich bevindende, door de werking des Heiligen Geestes besluiten kan, dat hij uitverkoren is, en zich in de verzekerdheid van die verblijden kan, dat de gelovigen wel verzekerd zijn van hun verkiezing, en dat zij naar de verzekering moeten trachten.

Dit blijkt ook uit de vruchten van de verkiezing: de roeping, het geloof, de heiligmaking. Van deze kan iemand verzekerd zijn, dat hij van deze deelachtig is, dus kan hij dus opklimmen: die Hij gerechtvaardigd heeft, die heeft Hij geroepen; die Hij geroepen heeft, die heeft Hij verordineerd het beeld van zijn Zoon gelijkvormig te zijn, die heeft Hij tevoren gekend. Dat iemand verzekerd kan zijn van zijn roeping, blijkt uit 1 Kor. 1:26, *Gij ziet uw roeping, broeders!* Hebr. 3:1, *Hierom, heilige broeders! die van de hemelse roeping deelachtig zijt.* Van het geloof, Zie, 2 Tim. 1:12, *Ik weet wie ik geloofd heb.* Dit blijkt ook uit het einde, waartoe de gelovigen de Heilige Geest ontvangen hebben, 1 Kor. 2:12, *Wij hebben ontvangen de Geest die uit God is; opdat wij zouden weten de dingen, die ons van God geschonken zijn.* Verder, de Schrift zegt uitdrukkelijk, dat de gelovigen wel verzekerd zijn. Rom. 8:16, *Dezelfde Geest, getuigt met onze Geest, dat wij kinderen Gods zijn.* Zie van de verzekering in 't brede in het hoofdstuk van de rechtvaardigmaking. Hoofdstuk 34.

Aanvechtingen over de verkiezing

XXXII. Behalve dat velen zich aan deze Goddelijke waarheid stoten, de ene verwerpt ze, de andere lastert ze, een derde slaat ze in de wind; zo rijzen soms wel aanvechtingen op in de kinderen van God, of men wel verkoren is. Sommigen bevangt schielijk een koude schrik uit de inval: *gij zijt niet geroepen.* Sommigen komen langzamer in deze aanvechting, denkende: *als ik niet uitverkoren ben, zo zal ik toch verloren gaan, en ik vrees, dat ik in 't einde meer dan te waar bevinden zal, dat ik niet een van de uitverkorenen ben.* Soms komt deze aanvechting van de duivel, die deze zonder reden inwerpt, en zet op zet indrukt: *gij zijt niet uitverkoren, God haat u, God heeft u verworpen, gij zult toch niet zalig worden, al uw bidden en arbeiden is vergeefs, laat het vrij staan.* Deze inwerpingen kwellen en kwetsen de ziel, en brengen deze in een nare gestalte, en buiten staat om zo levendig te geloven, zo hartelijk te bidden, zo zoetelijk te rusten en zich te verblijden in God, en zo eenvoudig Hem aan te kleven en te dienen, als zij wel tevoren placht. Soms komen deze aanvechtingen uit des mensen eigen hart voort.

Ik noem dat geen aanvechtingen, als iemand nog geen zekerheid van zijn staat hebbende, bekommerd is, en tracht grond te hebben tot verzekering, waardoor hij opklimmen kan tot de fontein van de verkiezing. 't Is een bestrijding van ons eigen boos en ongelovig hart, als men door een zinnenloze helling, alsof men het zo hebben wilde, of alsof men God door tegenspreken wilde dwingen, dat Hij ons van de verkiezing verzekerde, zich begeeft tot tegenspreken, waaruit dan wel morrende en wrevelige gedachten tegen God opkomen. Ook komen de ontstellende inwerpingen van niet verkoren te zijn wel voort uit een betere gestalte van de ziel dan de vorige. Men ziet de duisterheid van de ziel, het ongeloof, de kracht van de verdorvenheid, de niet verhooring van zijn gebeden. Men is zeer begerig geweest om eens recht, grondig, ontwijfelbaar van zijn staat en alzo van zijn verkiezing verzekerd te zijn, men heeft er veel om gebeden, maar men is daar nooit toe gekomen. Hieruit komen eerst vliegende gedachten voort, of men wel verkoren is, of men niet is een verworping, daarna worden het

gezette gedachten, en alle redenen van niet verkoren te zijn worden klaarder en krachtiger, en ontstellen de ziel meer en meer. Men neemt op 't laatst besluit, dat men niet uitverkoren is. Hieruit laat men bijkans alle middelen na: het bidden, lezen, horen arbeiden om Christus aan te nemen; 't gaat niet als tevoren, men wordt telkens gestuit met: gij zijt toch niet uitverkoren, 't is voor niet, 't is alles tevergeefs. Hieruit rijst wanhoop, benauwdheid, geneigdheid om God te beschuldigen, en andere onstuimigheden meer. Een droevige staat!

Raad daartegen

XXVIII. Wat raad? Wie zal ziele wonden genezen, dan de Heelmeester zelf? Hij werkt door middelen; luistert dan naar mijn raad, en laat ik u eens stillekens opleiden.

Te zien de onprofijtelijkheid

1. Hebben ooit deze woelende gedachten u wel vrede en stilte gegeven? Zijt gij er nu wel beter aan dan tevoren? Zijt gij nu wel wijzer en verstandiger? Zijt gij nu heiliger? Hebt u nu meer vrede? Zo nee; maar zijt gij nu erger en benauwder dan tevoren? Waarom wilt gij u zelf dan kwellen? Werpt ze dan allen tegelijk weg. Maar, zult u zeggen, ik kan ze niet weg krijgen, zij hebben mij in de macht. Ziet u dan nu niet, dat gij u daar in 't eerste te roekeloos hebt ingelaten, en die aanvechtingen te veel hebt toegegeven? Zo is 't dan tijd om op te houden, en te strijden tegen al die malingen en gedachten op deze zaak en daartoe zich telkens met andere gedachten en ander werk af te trekken en af te leiden, opdat men van die aanvechtingen vervreemdt.

En de dwaasheid

2. Zie hierbij wat een dwaasheid het is; want u maalt over zaken, die God in Zijn Eigen raad heeft verborgen gehouden, en aan de mens niet geopenbaard; want ofschoon gij nu de minste blijk niet had, dat u verkoren bent, zo kunt gij daaruit niet besluiten dat u niet verkoren zijt: want u hebt geen grond om te weten dat u nooit bekeerd zult worden.

Zegt u, ik gevoel aan mijn hart, dat ik niet verkoren, maar verworpen ben, en dat ik nooit zal bekeerd worden.

Ik antwoord, dat het onwaarheid, ja, dat het enkel inbeelding is; want geen mens kan weten, dat hij een verwoepeling is. God heeft dat in zijn Woord niet bekendgemaakt, en de Heere heeft zulke gemeenzame omgang met de goddelozen niet, dat Hij het hun buitengewoon zou bekendmaken.

Zegt u, nochtans hebben het sommigen wel geweten, dat ze verworpen waren, gelijk Spira en anderen. Ik antwoord, zij wisten het niet, het waren maar enkele inbeeldingen. Ik wil niet zeggen, dat hun inbeeldingen wel niet waar konden wezen, en dat ze geen verkorenen waren, dat mocht wel; maar ik zeg, dat zij dit niet wisten, noch uit de Bijbel, noch uit onmiddellijke openbaringen; maar dat zij het zich alleen inbeelden; want 't is wel gebeurd, dat sommigen, die het zich zo vast als anderen inbeeldden, dat ze verworpen waren, daarna bekeerd werden, of tevoren bekeerd zijnde, veel verzekeringen van hun verkiezing verkregen. Gij zult verder zeggen: immers weten dezulken wel, dat ze verworpen zijn, die de zonde in de Heilige Geest gedaan hebben. Ik antwoord, die de zonde in de Heilige Geest gedaan hebben, die zijn verworpen, dat is waar; maar deze komen niet tot inkeer, nadat ze die zonden bedreven hebben maar volharden in hun boosheid en gaan ongevoelig in hun woeden voort. Omdat gij het dan noch weet, noch weten kunt, en het zeker maar inbeeldingen zijn, waarom wilt gij dan zo dwaas zijn, en kwellen u zelf met ongegronde inbeeldingen?

Zegt u, ik weet, dat ik onbekeerd ben, en eens ben verlicht geweest, en dat ik onder zovele middelen maar verhard ben geworden, mag ik dan daaruit mijn verwerping niet besluiten?

Ik antwoord: laat het alzo zijn, dat u tegenwoordig niet bekeerd zijt, dat u de vorige verlichtingen overtuiging hebt tegengestaan, en tegen het Woord verhard zijt geworden; nog kunt gij uw verwerping daaruit niet besluiten; want gij kunt nog bekeerd worden. En ook misschien kent gij uw eigen staat niet, noch de genade die de Heere in u gelegd heeft. 't Is een andere genade leven te hebben ontvangen en een nieuwe genade, te weten die dingen, die ons van God geschonken zijn; zodat, hoe gij u ook aanmerkt, gij niet weten kunt, dat gij verworpen zijt. Laat dan die dwaasheid varen, verwerpt ze als dwaasheid.

Zich te houden aan de geopenbaarde wil

3. Houdt u aan de geopenbaarde wil Gods. God biedt door het Evangelie Zijn Zoon Jezus Christus aan. Hij nodigt allen, die maar willen, dat ze zullen komen. Hij belooft dat allen, die in de Zoon geloven, het eeuwige leven zullen hebben; Hij belooft dat Hij niemand, die tot Hem komt, zal uitwerpen. God zal niemand verdoemen, dan om zijn zonden. God verhindert niemand zich te bekeren en in Christus te geloven, en zalig te worden. God is geen oorzaak van iemands verdoemenis. 't Is des mensen eigen schuld, en zijn eigen vrije wil, dat hij goddeloos leeft, en dan is het rechtvaardig, dat God hem straft en om de zonden verdoemt. Houdt u aan het Woord, en verlaat die hoge verbeeldingen. Zoekt Christus, geloof in Hem, bidt en strijdt tegen de zonde en geloof, dat gij zalig zult worden als gij zo doet volgens Gods Woord, dit is de vaste en veilige weg.

Maar u zult zeggen: *geloof en bekering is een werk van God, Hij geeft het alleen aan zijn uitverkorenen en als ik een verworping ben, zo zal Hij het mij niet geven.*

Ik antwoord:

1. Dat staat evenwel vast, dat het uw schuld is, dat gij niet gelooft en u niet bekeert, en als u 't niet doet, beschuldigt dan u zelf en niet God, die aan niemand gehouden is om het hem te geven; en als Hij het al doet aan enigen, zo behoeft Hij het daarom aan de anderen niet te doen.
2. Heeft God het u niet gegeven tot op deze dag, gij weet nochtans niet, of Hij het niet na deze zal doen. Wees dan niet morrig noch wrevelig tegen de Heere, en tegen zijn heilig besluit. Wordt klein, begint wederom van onderen op, en houdt u aan het Woord; zo zult gij onder des Heeren zegen de aanvechtingen te boven komen, en bestendiger en levendiger voortgaan in de weg der zaligheid. Dit is genoeg van de aanvechting.

Proeven van de verkiezing

XXXIV. Al kan men niet verzekerd zijn van zijn verwerping, zo kan men wel verzekerd zijn van zijn verkiezing, gelijk als wij boven getoond hebben. Zo is het dan de plicht van ieder Christen, te trachten naar de verzekering volgens de vermaning van de apostel, 2 Petrus 1:10. Omdat die verzekering de fontein is van veel blijdschap in God, en veel groei in heiligmaking. Men komt tot deze verzekering, niet door ten hemel op te klimmen, en van voren in het boek des levens in te zien, of men Zijn Naam daar vindt, Rom. 10:6, 7. Men komt ook niet tot ware verzekering door inbeeldingen, dat men verkoren is, zodat men door de gedurigheid van de inbeelding zichzelf ten enenmaal daarvan verzekerd houdt, en zou menen te zondigen, als men daaraan zou twijfelen, daar men nochtans de minste grond van verzekering niet heeft; maar men komt tot de verzekering door het Woord, daar vindt men klare beschrijving van dezulken, die uitverkoren zijn. Als iemand dan die hoedanigheden in zichzelf bevindt, zo kan hij daaruit besluiten dat hij uitverkoren is.

De roeping

1. Het eerste kenteken is de roeping. God roept niemand inwendig, krachtdadig, dan die Hij uitverkoren heeft. Dit is een vaste waarheid. Rom. 8:30. *Die Hij tevoren verordineerd heeft, deze heeft Hij ook geroepen.* Jer. 31:3. *Ja, Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid.*

Indien u dan u brengt voor des Heeren alwetendheid, in waarheid u zelf beschouwt, en gewaar wordt verlichting des verstands, om de geestelijke goederen van het verbond in hun geestelijke natuur te kennen. Indien gij in u bevindt liefde en verlangen naar geestelijke gestalten van de ziel, als liefde en vreze Gods, gewilligheid en gehoorzaamheid, vrijheid van de ziel, blijdschap in de Heere. Indien u in u bevindt een telkens voorkomende en optrekkende kracht om aan God te denken, te bidden, zich te herstellen na de afdwalingen, om God behaaglijk te wandelen. Indien u in u verneemt, dat de nabijheid bij de Heere uw leven is, en het afzijn u een smart. Zo deze dingen in iemand zijn, die kan zich verzekerd houden van zijn roeping en trekking. En omdat dat voorkomt uit de verkiezing, zo kan men besluiten: *ik ben van Gode met de hemelse, inwendige, krachtdadige roeping getrokken tot Hem en zijn gemeenschap, zo ben ik dan ook uitverkoren.* Gelukkig is hij, die hier in waarheid handelt, niet ontkent, dat hij ontvangen heeft, en ook niet roemt over zaken, die hij niet heeft.

Het geloof

2. Het geloof is een zeker kenteken van de verkiezing. Dit leert het Woord van God, Hand. 13:48. *Er geloofden zo velen, als er geordineerd waren tot het eeuwige leven.* Titus 1:1. *Het geloof van de uitverkorenen.*

Indien u dan verzekerd zijt, dat u een welbehagen hebt in de raad Gods, door Jezus Christus de Heere, de Borg om zondaren met Hem te verzoenen en zalig te maken; dat u uit smart en droefheid over het zondig hart en daden, uit vreze voor Gods toorn, uit liefde tot de gemeenschap met God en een geestelijk leven, uit gevoel van uw onmacht om die zaak te bekomen, u wendt naar die Borg, die Zichzelf aanbiedt, op Hem ziet, naar Hem verlangt, in onderhandeling met Hem komt, Zijn aanbieding aanneemt, u zelf aan Hem overgeeft, het gewicht uwer zaligheid op Hem zet, en u op Hem verlaat, 't zij sterker of zwakker, klaarder of met meerdere duisterheid, met meer of min strijd, geduriger of met meer tussenpozen; indien deze dingen in u zijn, zo hebt gij het ware geloof. Wees dan verzekerd van het geloof, zo kunt u daaruit besluiten uw eeuwige verkiezing.

De heiligmaking

3. De heiligmaking is een zeker kenteken van de verkiezing. Eféze 1:4. *Gelijk Hij ons uitverkoren heeft ... opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde.* Indien u dan in u bevindt een haat, een weezin, een droefheid in verborgen zonden van het hart, zowel als de daden, een inwendige lust en liefde tot een Godzalige gestalte van het hart, en betrachtting van alle deugden in vreze, liefde en gehoorzaamheid Gods als Zijn wil; indien gij in u gewaar wordt de strijd tussen vlees en geest, zodat de zonde niet heerst, en alles naar haar boze wil niet te werk stelt; maar dat ze een inwendige tegenstand vindt in de wil, gestuit wordt door vreze Gods, en menigmaal verdreven wordt; indien gij in u bevindt bidden, worstelen om de vrede van het geweten, om nabijheid bij de Heere; indien gij let op uw hart, gedachten, woorden en daden in eenzaamheid en bij mensen, om die te besturen naar de wil Gods; indien, zeg ik, deze dingen in u zijn, zo hebt gij geestelijk leven, en beginsel van heiligmaking. Dit nu is uit uw natuur niet voortgekomen, 't is een genadegift Gods, deze nu vloeit uit de verkiezing. Zo kunt u dan uit die staat uw verkiezing besluiten.

Hoe het besluit op te maken

XXXV. Het besluit zo gemaakt hebbende, zo blijft daar wat bij staan, en overlegt dat deze verkiezing de eerste fontein is, waaruit uw leven, Godzaligheid en zaligheid vloeit. Gij waart nu niet, gij zou nu niet in de wereld gekomen zijn, zo 't niet uit dit besluit voortgekomen was. En nu gij er zijt, wat zijt gij zondig en ellendig in uzelf? Wat is dat een goedheid Gods over u, dat daar Hij anderen bij miljoenen liggen laat, en hen om hun zonden verdoemt, dat Hij u van eeuwigheid uitverkoren heeft tot zijn kind, en tot een voorwerp van Zijn onbegrijpelijke genade en zaligheid! Waarom wordt u het Evangelie verkondigd? Waarom wordt gij geroepen, getrokken en levend gemaakt? Waarom kent u Jezus, en neemt Hem aan? Vanwaar komt u dit, dat gij uw enig vermaak hebt in de gemeenschap met God en lust hebt Zijn Naam te vrezen? 't Vloeit immers alles en alleen uit dit eeuwig voornemen om u zalig te maken.

Verliest u zelf hierover in een heilige verwondering, en zegt met Hagar: *Heb ik ook hier gezien naar die, die mij aanziet?* Gen. 16:13. En met de Psalmist: *Wat is de mens, dat Gij zijner gedenkt?* Psalm 8:5. En zo er enige bewegingen om blij te zijn in u is, zo verblijdt u hierover, dat uw Naam geschreven is in het boek des levens des Lams. En in deze beschouwing u enige tijd hebbende bezig gehouden, zo daalt neer tot elke genade, die gij ontvangt, als daaruit voortvloeiende, ja gaat verder tot de eeuwige zaligheid, en hecht die aan de eeuwige verkiezing, gelijk Paulus doet, Rom. 8:29, 30. En zie zo op de onveranderlijkheid van dat besluit, en hoe zeker, vast en onveranderlijk uw staat en zaligheid is; zijt daar dan stil in, en zegt met vertrouwen: Gij zult mij leiden door uw raad; en daarna zult Gij mij in heerlijkheid opnemen, Psalm 73:24.

Is de fontein van troost tegen droevig kruis

XXXVI. Hier is de fontein van troost tegen alle droevige wederwaardigheden, die de Heere u in dit leven toezendt. Want die allen zijn door de bepaalde raad en voorkennis Gods, Hand. 2:23. *Hij zal volbrengen, dat over mij bescheiden is,* Job 23:14. Alle die wederwaardigheden komen voort uit liefde, ten beste van u. *Wij weten, dat degenen, die God liefhebben, alle dingen meewerken ten goede, namelijk degenen, die naar zijn voornemen geroepen zijn,* Rom. 8:28. Die u van eeuwigheid heeft liefgehad, u gesteld heeft tot zijn kind en erfgenaam, om al zijn goedheid aan u te bewijzen, zou die u iets schadelijks laten toekomen? Neen, verre van daar. Hij kastijdt die Hij lief heeft, Openb. 3:19. Neemt dan uw kruis met genoeg op, draagt het lijdzaam en wees getroost over het goede einde, al ziet u't nog niet.

Tegen zonden

Hier is troost tegen zonden. Die drukken een kind Gods, die benemen hem menigmaal al zijn lust en leven; wat nare gedachten brengen ze in een uitverkorene niet wel voort? Maar merkt: Hij, die u uit een vrije goedheid en liefde heeft uitverkoren, zonder door uw goede werken of geloof bewogen te worden, om zo'n besluit te nemen, en in die goedheid en liefde nooit verandert, die u daartoe onder de zonde besloten heeft, opdat Hij u barmhartig zou zijn, Rom. 11:33 die zeker verheerlijkt degene, die Hij uitverkoren heeft tot zaligheid, die zal immers u om uw overgeblevene zonden, waarover gij treurt, niet verwerpen. Daarom, staat in 't geloof, bezwijkt niet voor de menigte van de overgebleven vijanden, zie op dit eeuwig besluit, en op de volmaakte voldoening van de Heere Jezus Christus, op dat verbond van de genade, rust daarin, en laat uw zonden u wel droevig, maar niet moedeloos maken.

Is een steun in het gebed

XXXVII. De verzekering van zijn verkiezing geeft ook veel vrijmoedigheid, en grote steun in 't gebed. Als men, tot God naderende, zeggen kan: *Mijn Vader! Gij hebt immers mij bij Naam gekend, ik heb immers genade gevonden in Uw ogen, Gij hebt mij immers van eeuwigheid gekend voor de Uwe, mij uitverkoren tot Uw kind, tot een voorwerp van Uw liefde, om wonderbaar en verheerlijkt te worden in Uw genade, barmhartigheid en trouw, zich openbarende in de weg, daar Gij mij op geleid hebt, en nog leiden zult. Nu dan, Vader! zie, die wederwaardigheden vrees ik, die ellenden drukken mij, die zonde kwelt mij, tot die en die zaak heb ik lust, dat heb ik nu nodig naar het lichaam, daarnaar verlang ik nu naar de ziel; het gelieve dan U op Uw uitverkorene, op Uw gunstgenoot neer te zien, mij te verhoren, en mij mijn begeerte te geven.*

Wat geeft dat vrijmoedigheid, gemeenzaamheid, geloof van verhoring en stille onderwerping!

Een middel tot heiligheid

XXXVIII. De verzekering van de verkiezing is een groot middel tot heiligmaking. Laat een natuurlijk mens dit niet vatten, zich hieraan stoten, en zich inbeelden, dat men op zulke gronden zorgeloos zouden worden; de Schrift leert het wel anders, namelijk *dat een ieder, die deze hoop op Hem heeft, die reinigt zichzelf, gelijk Hij rein is*, 1 Joh. 3:3. Dit ondervinden de Godzaligen dagelijks; hoe meer ze verzekerd worden in de liefde Gods tot hen, hoe meer zij verwakkerd worden in de liefde tot God. *Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst liefgehad heeft*, 1 Joh. 4:19. En omdat hij weet, dat de heiligmaking niet is de oorzaak van zijn verkiezing en zaligheid, maar een vrucht van de verkiezing, en een beginsel van de zaligheid, zo werkt hij zuiver uit liefde, en God liefhebbende, zo ontsteekt het in hem genegenheid tot een gelijkvormigheid met Zijn wil, en tot doen en laten, waarin zijn Heere behagen zou kunnen hebben.

En tot verheerlijking van God

XXXIX. Ten laatste, een Godzalige ziende, dat het begin, midden, einde, en alles, zonder zijn toedoen, of zonder aan zijn kant enige beweegreden te geven, alleen uit God, volgens de eeuwige verkiezing voortkomt, zo zal dit de ziel wederom levend maken, om het alles wederom tot God te brengen, en Hem de eer en heerlijkheid van alles te geven, en daarvoor van harte dankende, gelijk de apostel voor anderen te deze opzichte deed. 2 Thess. 2:13. *Maar wij zijn schuldig altijd God te danken voor u, broeders! die van de Heere bemind zijt, dat u God van de beginne verkoren heeft tot zaligheid, in heiligmaking des Geestes, en geloof der waarheid.*

Hier zal zich voor de aandachtige ziel opdoen Gods vrijheid, goedheid, barmhartigheid, wijsheid, macht, onveranderlijkheid. Zij zal daarin wel diep ingeleid worden, om die volmaaktheden Gods in haar heerlijkheid van nabij te aanschouwen. Zij zal zich daarin wel verliezen, en in verwondering zoetelijk inzinken, en weer opkomende aanbidden, rusten en blij zijn, dat Gods heerlijkheid zo ver boven haar bevatting is, en uitroepen: *Uit Hem, en door Hem, en tot Hem zijn alle dingen, Hem zij de heerlijkheid in van de eeuwigheid! Amen.*